

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ

ΟΔΗΓΟΣ
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ
ΦΥΤΩΝ
& ΖΩΩΝ

The title is presented in a clean, modern font. The word 'ΟΔΗΓΟΣ' (Guide) is on the first line, with a blue bird icon integrated into the letter 'Ο'. The second line, 'ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ' (Identification), features a green fish icon within the letter 'Ω'. The third line, 'ΦΥΤΩΝ' (Plants), has a brown plant icon inside the letter 'Φ'. The final line, '& ΖΩΩΝ' (and Animals), includes a purple frog icon under the letter 'Ζ' and a green turtle icon under the letter 'Ω'.

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ
Δέλτα Αξιού
ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ-ΛΟΥΔΙΑ-ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ
Χαλαστρά Θεσσαλονίκης, Τηλ.: 2310 794 811, e-mail: info@axiosdelta.gr

Πρόλογος

Το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού είναι μία από τις πολυτιμότερες προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας και της Ευρώπης. Περιλαμβάνει τις εκβολές του Γαλλικού ποταμού και τη Λιμνοθάλασσα Καλοχωρίου, το δέλτα του ποταμού Αξιού, τις εκβολές του Λουδία, το δέλτα του ποταμού Αλιάκμονα, τον υγρότοπο της Νέας Αγαθούπολης και τη Λιμνοθάλασσα Αλυκής Κίτρους.

Η προστατευόμενη αυτή περιοχή είναι πολύτιμη γιατί φιλοξενεί εκατοντάδες είδη, φυτά και ζώα, κάποια από αυτά σπάνια και προστατευόμενα. Έως τώρα, έχουν καταγραφεί από τους επιστήμονες 350 είδη και υποείδη φυτών, 34 είδη θηλαστικών, 28 είδη ερπετών και αμφιβίων, καθώς και 295 είδη πουλιών – τα δύο τρίτα των πουλιών που έχουν καταγραφεί σε όλη τη χώρα.

Την ίδια στιγμή, η περιοχή προσφέρει σημαντικά αγαθά και υπηρεσίες στον άνθρωπο, στηρίζοντας την ευημερία του: οξυγόνο και νερό, γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, ψάρια και μύδια. Στους επισκέπτες της προσφέρει ένα ακόμη μεγάλο δώρο: ευκαιρίες για επαφή με τη φύση, γαλήνη αλλά και συναρπαστικές συναντήσεις με τα εντυπωσιακά φοινικόπερα, τους λευκούς ερωδιούς, τα άγρια άλογα του Αξιού, αλλά και τους άλλους «πρωταγωνιστές» της.

Ο Οδηγός Αναγνώρισης Φυτών και Ζώων που κρατάτε στα χέρια σας έχει ως στόχο να σας βοηθήσει να αναγνωρίσετε μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά είδη του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού και της ευρύτερης προστατευόμενης περιοχής. Ελπίζουμε να σας κρατήσει παρέα σε μία από τις εξορμήσεις σας στην περιοχή και να αποτελέσει ένα μέσο για να τη γνωρίσετε και να την αγαπήσετε.

Σας ευχόμαστε καλές περιηγήσεις!

Θεμιστοκλής Κουιμπζής

Ομότ. Καθηγητής Χημείας ΑΠΘ

Πρόεδρος Δ.Σ. Φορέα Διαχείρισης

Δέλτα Αξιού–Λουδία–Αλιάκμονα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή—Επεξηγήσεις	6	Αργυροπελεκάνος	<i>Pelecanus crispus</i>	25
Τοπογραφία πουλιών	8	Φοινικόπτερο	<i>Phoenicopterus roseus</i>	26
		Λευκός Πελαργός	<i>Ciconia ciconia</i>	27
		Σφυριχτάρι	<i>Anas penelope</i>	28
		Πρασινοκέφαλη πάπια	<i>Anas platyrhynchos</i>	29
		Κιρκίρι	<i>Anas crecca</i>	30
		Χουλιαρόπαπια	<i>Spatula clypeata</i>	31
		Βαρβάρα	<i>Tadorna tadorna</i>	32
		Βραχοκιρκίνεζο	<i>Falco tinnunculus</i>	33
		Θαλασσεατός	<i>Haliaeetus albicilla</i>	34
		Φιδαιτός	<i>Circaetus gallicus</i>	35
		Καλαμόκιρκος	<i>Circus aeruginosus</i>	36
		Γερακίνα	<i>Buteo buteo</i>	37
		Φαλαρίδα	<i>Fulica atra</i>	38
		Στρειδοφάγος	<i>Haematopus ostralegus</i>	39
		Καλαμοκανάς	<i>Himantopus himantopus</i>	40
		Αβοκέτα	<i>Recurvirostra avosetta</i>	41
		Θαλασσοσφυριχτής	<i>Charadrius alexandrinus</i>	42
		Νεροκελίδονο	<i>Glareola pranticola</i>	43
		Τουρλίδα	<i>Numenius arquata</i>	44
		Λιμόζα	<i>Limosa limosa</i>	45
		Μαυροκέφαλος γλάρος	<i>Larus melanocephalus</i>	46
		Λεπτόραμφος Γλάρος	<i>Chroicocephalus genei</i>	47
		Γελογλάρονο	<i>Gelochelidon nilotica</i>	48
 <h2>ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ</h2>				
Βίδρα	<i>Lutra lutra</i>	9		
Λαγόγυρος	<i>Spermophilus citellus</i>	10		
Δενδρομωξός	<i>Dryomys nitedula</i>	11		
Μυοκάστορας	<i>Myocastor coypus</i>	12		
Νυχτερίδα του Nathusius	<i>Pipistrellus nathusii</i>	13		
 <h2>ΠΟΥΛΙΑ</h2>				
Κορμοράνος	<i>Phalacrocorax carbo</i>	14		
Λαγγόνα	<i>Microcarbo pygmeus</i>	15		
Αργυροτσικνιάς	<i>Casmerodius albus</i>	16		
Λευκοτσικνιάς	<i>Egretta garzetta</i>	17		
Σταχτοτσικνιάς	<i>Ardea cinerea</i>	18		
Πορφυροτσικνιάς	<i>Ardea purpurea</i>	19		
Κρυπτοτσικνιάς	<i>Ardeola ralloides</i>	20		
Νυχτοκόρακας	<i>Nycticorax nycticorax</i>	21		
Μικροτσικνιάς	<i>Ixobrychus minutus</i>	22		
Χαλκόκοτα	<i>Plegadis falcinellus</i>	23		
Βουβόκυκνος	<i>Cygnus olor</i>	24		

Νανογλάρονο	<i>Sternula albifrons</i>	49
Ποταμογλάρονο	<i>Sterna hirundo</i>	50
Μικρογαλιάντρα	<i>Calandrella bracydactyla</i>	51
Αλκούνα / Αλκούνη	<i>Alcedo atthis</i>	53
Μελισσοφάγος	<i>Merops apiaster</i>	52

ΦΥΤΑ

Αρμυρήθρες	<i>Salicornia perennans,</i> <i>Sarcocornia perennis,</i> <i>S. fruticosa</i>	54
Αρμυρίκι	<i>Tamarix</i> spp.	55
Θαλάσσια λεβάντα	<i>Limonium vulgare,</i> <i>L. bellidifolium</i>	56
Αλμιόνη	<i>Halimione portulacoides</i>	57
Αγριοκάλαμο	<i>Phragmites australis</i>	58
Βούρλα	Οικογένεια <i>juncacea</i>	59
Ψαθί	<i>Typha</i> spp.	60
Κρίνος της θάλασσας	<i>Pancretium maritimum</i>	61
Νεροκάστανο	<i>Trapa natans</i>	62
Ποταμογείτονας	<i>Potamogeton nodosus,</i> <i>P. natans,</i> <i>P. perfoliatus</i>	63
Φακή του νερού	<i>Lemna minor,</i> <i>L. gibba</i>	64
Φτέρη του νερού	<i>Salvinia natans</i>	65

ΕΝΤΟΜΑ

(Λιβελούλα)	<i>Lindenia tetraphylla</i>	66
(Πεταλούδα)	<i>Lycaena dispar</i>	67

ΕΡΠΕΤΑ – ΑΜΦΙΒΙΑ

Δενδροβάτραχος	<i>Hyla arborea</i>	68
Βαλτοχελώνα	<i>Emys orbicularis</i>	69
Ελληνική χελώνα	<i>Testudo graeca</i>	70
Μεσογειακή χελώνα	<i>Testudo hermanni</i>	71
Πρασινόσαυρα	<i>Lacerta viridis</i>	72
Νερόφιδο	<i>Natrix natrix</i>	73
Λαφιότητας	<i>Elaphe quattrolineata</i>	74
Οχιά	<i>Vipera ammodytes</i>	75

ΨΑΡΙΑ

Ζαχαριάς	<i>Aphanius fasciatus</i>	76
Γουλιανός	<i>Silurus glanis</i>	77
Γριβάδι	<i>Cyprinus carpio</i>	78
Χρυσοβελονίτσα	<i>Sabanejewia balcanica</i>	79

Εισαγωγή–Επεξηγήσεις

Το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού περιλαμβάνει σημαντική βιοποικιλότητα με εκατοντάδες είδη φυτών και ζώων. Ο παρών Οδηγός Αναγνώρισης Φυτών και Ζώων περιέχει μόνο 71 είδη, παρέχοντας για το κάθε ένα από αυτά: κοινό όνομα, επιστημονικό όνομα, άλλες ονομασίες, το ενδιάιτημα στο οποίο ζει, καθώς και την εξάπλωση του στην Ελλάδα. Επίσης, περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τη σημαντικότητα του στο πλαίσιο εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών διατάξεων. Συγκεκριμένα, σε κάθε είδος παρουσιάζεται σε μορφή πίνακα η σημαντικότητα του σε σχέση με το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, τις Οδηγίες 2009/147/ΕΚ & 92/43/ΕΟΚ που αποτελούν το νομοθετικό πλαίσιο των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000, το Προεδρικό Διάταγμα 67/81 και τη Διεθνή Σύμβαση για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης. Περισσότερες πληροφορίες για τα ανωτέρω καθεστώτα προστασίας καθώς και οι συντομογραφίες που χρησιμοποιούνται στον Οδηγό παρέχονται στη συνέχεια.

Κόκκινο Βιβλίο: Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (2009). Αποτελεί την καταγραφή της κατάστασης διατήρησης των ειδών της ελληνικής πανίδας και στόχος του είναι να ξεχωρίσει τα είδη που απειλούνται με εξαφάνιση και να εντοπίσει, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατόν, τις κυριότερες απειλές και τα πλέον αναγκαία μέτρα για την προστασία και τη διατήρηση αυτών των ειδών. Η αξιολόγηση των ειδών βασίζεται στο σύστημα που έχει εγκαθιδρύσει η IUCN (International Union for Conservation of Nature) και περιλαμβάνει μια διαδικασία αξιολόγησης και τεκμηρίωσης της κατάστασης των ειδών, που καταλήγει στην ιεραρχική τους κατάταξη, ώστε να εντοπίζονται τα είδη εκείνα που διατρέχουν το μεγαλύτερο κίνδυνο εξαφάνισης στο φυσικό τους περιβάλλον και να προωθείται η ανάγκη προστασίας τους. Οι κατηγορίες που χρησιμοποιούνται αντιστοιχούν στη σχετική εκτίμηση της πιθανότητας εξαφάνισης ενός είδους και άρα είναι ένα εργαλείο στη διαδικασία επιλογής ειδών για τα οποία υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη να υιοθετηθούν μέτρα διατήρησης. Αυτές με σειρά φθίνουσα σημασίας είναι:

- 1. ΕΚΛΙΠΟΝΤΑ–EXTINCT (EX):** Ζώα αδιαμφισβήτητα εξαφανισμένα (έχει πεθάνει και το τελευταίο άτομο).
- 2. ΕΚΛΙΠΟΝΤΑ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ–EXTINCT IN THE WILD (EW):** Ζώα που είναι γνωστό ότι υπάρχουν μόνο σε καλλιέργειες, σε αιχμαλωσία ή απελευθερωμένα μακριά από την αρχική τους περιοχή εξάπλωσης.

- 3. ΤΟΠΙΚΑ ΕΚΛΙΠΟΝΤΑ–REGIONALLY EXTINCT (RE):** Κατηγορία που χρησιμοποιείται στις περιφερειακές ή εθνικές αξιολογήσεις και αφορά είδη που έχουν εξαφανιστεί.
- 4. ΚΡΙΣΙΜΩΣ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΝΤΑ–CRITICALLY ENDANGERED (CR):** Είδη που αντιμετωπίζουν εξαιρετικά υψηλό κίνδυνο εξαφάνισης από το φυσικό τους χώρο στο άμεσο μέλλον.
- 5. ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΝΤΑ–ENDANGERED (EN):** Τα ζώα αυτά δεν είναι Κρισίμως Κινδυνεύοντα, αντιμετωπίζουν όμως πολύ υψηλό κίνδυνο εξαφάνισης στο φυσικό τους περιβάλλον στο άμεσο μέλλον.
- 6. ΤΡΩΤΑ–VULNERABLE (VU):** Είδη που δεν εντάσσονται στις παραπάνω κατηγορίες αλλά αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο εξαφάνισης στο μεσοπρόθεσμο μέλλον.
- 7. ΣΧΕΔΟΝ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΑ–NEAR THREATENED (NT):** Ζώα που έχει εκτιμηθεί ότι δεν ανήκουν σε μια από τις τρεις προηγούμενες κατηγορίες κινδύνου, είναι ωστόσο κοντά στο να πληρούνται σχετικά κριτήρια και άρα είναι πιθανό να ενταχθούν σε αυτές στο άμεσο μέλλον.
- 8. ΜΕΙΩΜΕΝΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ–LEAST CONCERN (LC):** Είδη που έχει εκτιμηθεί ότι δεν ανήκουν στις κατηγορίες Κρισίμως Κινδυνεύοντα, Κινδυνεύοντα, Τρωτά ή Σχεδόν Απειλούμενα. Συνήθως είναι σχετικά κοινά ή ευρέως διαδεδομένα είδη.
- 9. ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ ΓΝΩΣΤΑ–DATA DEFICIENT (DD):** Ζώα για τα οποία δεν υπάρχουν επαρκή δεδο-

μένα ώστε να αξιολογηθεί η κατάσταση τους με βάση την εξάπλωσή τους ή και την κατάσταση των πληθυσμών τους.

10. ΜΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΝΤΑ–NOT EVALUATED (NE):

Ζώα που δεν έχουν ακόμη εκτιμηθεί ως προς τα προηγούμενα κριτήρια.

Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας <http://www.ypeka.gr/> ακολουθώντας τη διαδρομή ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ » ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ » ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ » ΚΟΚΚΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΩΝ ΖΩΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

2009/147 ΕΚ: Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 «περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών» (ηρών 79/409).

92/43/ΕΟΚ: Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και κλωρίδας.

Αποτελούν τις δυο οδηγίες που θεσμοθετούν το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000. Οι περιοχές αυτές φιλοξενούν φυσικούς τύπους οικοτόπων και ενδιαιτήματα που είναι σημαντικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σύμφωνα με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ ορίζονται περιοχές ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) για την ορνιθοπανίδα λαμβάνοντας υπόψη είδη ορνιθοπανίδας που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα της. Σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ ορίζονται περιοχές αρχικά ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) και στη συνέχεια ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Ε.Ζ.Δ.) λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τα είδη (ζωικά και φυτικά) των Παραρτημάτων της.

Όσον αφορά την Οδηγία 2009/147/ΕΚ για τα είδη που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι προβλέπονται μέτρα ειδικής διατήρησης, που αφορούν τα ενδιαιτήματά τους, για να εξασφαλισθεί η επιβίωση και η αναπαραγωγή των ειδών αυτών στη ζώνη εξάπλωσής τους. Ανάλογα με το επίπεδο του πληθυσμού τους, τη γεωγραφική κατανομή και το ρυθμό αναπαραγωγής τους σε όλη την Ε.Ε., τα αναφερόμενα στο Παράρτημα ΙΙ είδη είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο θηρευτικών πράξεων στα πλαίσια της εθνικής νομοθεσίας. Τα είδη που απαριθμούν-

ται στο Παράρτημα ΙΙ μέρος Α είναι δυνατόν να θηρεύονται και αυτά του παραρτήματος ΙΙ μέρος Β, είναι δυνατόν να θηρεύονται μόνο στα κράτη μέλη για τα οποία έχουν σημειωθεί. Για τα είδη που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ μέρος Α, επιτρέπονται δραστηριότητες όπως πώληση, μεταφορά για πώληση, κατοχή για πώληση καθώς διάθεση για πώληση ζωντανών ή/και νεκρών εφόσον τα πτηνά έχουν φονευθεί ή συλληφθεί νόμιμα ή έχουν με άλλο νόμιμο τρόπο αποκτηθεί. Για τα είδη του παραρτήματος ΙΙΙ, μέρος Β, τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. μπορούν να επιτρέψουν στο έδαφός τους δραστηριότητες που αφορούν σε πώληση, μεταφορά για πώληση, κατοχή για πώληση καθώς διάθεση για πώληση ζωντανών ή/και νεκρών εφόσον τα πτηνά έχουν φονευθεί ή συλληφθεί νόμιμα ή έχουν με άλλο νόμιμο τρόπο αποκτηθεί.

Όσον αφορά την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ το Παράρτημα Ι αναφέρει τους τύπους φυσικών οικοτόπων των οποίων η διατήρηση απαιτεί το χαρακτηρισμό εδαφών ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης, το Παράρτημα ΙΙ τα ζωικά και φυτικά είδη ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος των οποίων η διατήρηση επιβάλλει τον καθορισμό Ειδικών Ζωνών Διατήρησης, το Παράρτημα ΙV τα ζωικά και φυτικά είδη ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος που απαιτούν αυστηρή προστασία και το Παράρτημα V τα είδη ζώων και φυτών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος των οποίων η απόσπαση από το φυσικό τους περιβάλλον και η εκμετάλλευση είναι δυνατόν να ρυθμίζονται με διαχειριστικά μέτρα.

Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας <http://www.ypeka.gr/> ακολουθώντας τη διαδρομή ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ » ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ » ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000

Π.Δ. 67/81: Προεδρικό Διάταγμα 67/81 «Περί προστασίας της αυτοφυούς κλωρίδας και της άγριας πανίδας και καθαρισμού διαδικασίας συντονισμού και ελέγχου της ερεύνης επ' αυτών». Αποτελεί εθνικό νομοθέτημα του 1981 το οποίο περιλαμβάνει 82 ασπόνδυλα και 139 σπονδυλωτά προστατευόμενα είδη. Το Προεδρικό Διάταγμα προβλέπει ειδικά, αυστηρότερα, μέτρα προστασίας για τα είδη της αυτοφυούς κλωρίδας και άγριας πανίδας (ενδημικά είδη, αμφίβολα ενδημικά είδη, μη ενδημικά–σπάνια και κινδυνεύοντα είδη), τα οποία επιβάλλεται να τηρούνται απαρέγκλιτα κατά την εφαρμογή των διατάξεων

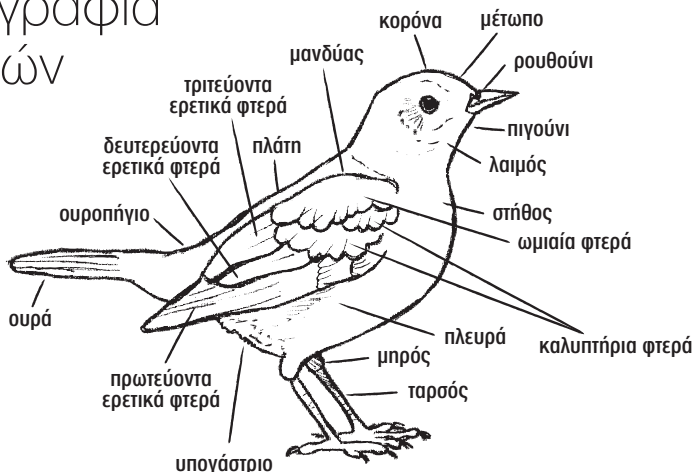
της σύμβασης CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) αναφορικά με τα είδη αυτά. Η σύμβαση αυτή ρυθμίζει το διεθνές εμπόριο ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας που απειλούνται με εξαφάνιση. Σύμφωνα με τη σύμβαση, τα είδη που απειλούνται με εξαφάνιση κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες, ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητας αφανισμού τους (Παραρτήματα I και II). Ορισμένα κράτη-μέλη της σύμβασης, για λόγους προστασίας κάποιων ενδημικών ειδών της χώρας τους, επέβαλαν στη Σύμβαση και τρίτη κατηγορία (Παράρτημα III). Χαρακτηριστικό και βασική αρχή της σύμβασης είναι ότι η εμπορία και διακίνηση ειδών CITES (συμπεριλαμβανομένων υβριδίων τους, δειγμάτων, ζωντανών ή νεκρών, μερών τους ή προϊόντων μερών και παραγώγων) γίνεται μέσω ενός ενιαίου συστήματος αδειοδότησης και πιστοποιητικών διακίνησης ή κατοχής τους, που εκδίδονται αποκλειστικά από τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές των μερών της σύμβασης.

Η νομοθεσία σχετικά με τη σύμβαση CITES και την εφαρμογή της στην Ελλάδα εμπλουτίζεται διαρκώς και μπορεί κανείς να αναζητήσει όλες τις πληροφορίες στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας <http://www.ypeka.gr/> ακολουθώντας τη διαδρομή ΔΑΣΗ » ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ CITES » ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ » ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ CITES

Σύμβαση Βέρνης: Διεθνής Σύμβαση για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης, που υπογράφηκε στη Βέρνη στις 19 Σεπτεμβρίου 1979. Η Σύμβαση της Βέρνης όπως καθιερώθηκε να ονομάζεται, κυρώθηκε με το Νόμο 1335/ 1983 από την Ελλάδα. Περιλαμβάνει 560 σπονδυλωτά και 25 ασπόνδυλα προστατευόμενα και αυστηρώς προστατευόμενα είδη. Το κείμενο της σύμβασης περιλαμβάνει 24 άρθρα και 4 Παραρτήματα (Παραρτήματα I, II, III, IV). Στο Παράρτημα I περιλαμβάνονται τα είδη χλωρίδας τα οποία πρέπει να τεθούν υπό αυστηρή προστασία, στο Παράρτημα II περιλαμβάνονται τα είδη πανίδας τα οποία επίσης πρέπει να τεθούν υπό αυστηρή προστασία και απαγορεύεται με οποιοδήποτε τρόπο κατοχή και θανάτωσή τους, στο Παράρτημα III περιλαμβάνονται τα είδη πανίδας τα οποία πρέπει να τεθούν υπό προστασία έτσι ώστε να παραμείνει ο πληθυσμός τους σε ικανοποιητικά επίπεδα και στο Παράρτημα IV αναφέρονται τα απαγορευμένα μέσα και οι μέθοδοι κυνηγιού και άλλων μορφών εκμετάλλευσης. Η Σύμβαση της Βέρνης προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη θα λάβουν μέτρα για την προστασία των φυσικών οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα της.

Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα της σύμβασης <http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/nature/bern/>

Τοπογραφία πουλιών

Βίδρα

Lutra lutra

Άλλες ονομασίες: Ενυδρίδα, ποταμόσκυλο

Ενδιαίτημα: Ποτάμια, λίμνες, λιμνοθάλασσες, κανάλια

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα, Κέρκυρα, Εύβοια, Λέσβος, Χίος

Κόκκινο βιβλίο: EN

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): II, IV

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): Β

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Η βίδρα είναι υδρόβιο θηλαστικό, που συγγενεύει με το κουνάβι. Έχει μακρύ, μυώδες σώμα, με γκριζοκάστανο ραχιαίο τρίχωμα, λευκωπό στην κοιλιά και δυνατή, σαρκώδη ουρά. Τα πόδια είναι κοντά, με νηκτικές μεμβράνες ανάμεσα στα δάχτυλα, τα οποία, μαζί με το αεροδυναμικό σχήμα του σώματός της, την καθιστούν δεινή κολυμβήτρια. Για την ανάπαυσή της επιλέγει τοποθεσίες, ανάμεσα σε βράχια με πυκνή, παρόχθια βλάστηση ή καλαμιώνες, ή κοιλόπητες που σκάβει. Είναι κυρίως νυκτόβιο και μάλλον μοναχικό ζώο. Οριοθετεί το ζωτικό της χώρο, που εκτείνεται ανάλογα με τη διαθέσιμη τροφή από 1–40 χλμ., με τα περιπτώματά της (spraints), τα οποία αφήνει σε εμφανή σημεία κατά μήκος της όχθης, όπως σε βράχους, πάνω σε πεσμένους κορμούς δέντρων, κάτω από γέφυρες. Αποτελεί κορυφαίο θηρευτή των υδατικών οικοσυστημάτων και τρέφεται κυρίως με ψάρια, αλλά και με αμφίβια, ερπετά, καρκινοειδή (καραβίδες, καβούρια κ.ά.), ενώ σπανιότερα συμπληρώνει τη διατροφή της με υδρόβια πουλιά και μικρά θηλαστικά που συλλαμβάνει περιστασιακά, ακόμα και με σκουλήκια και έντομα. Γεννά 1–3 μικρά το χρόνο, ενώ σπάνια υπερβαίνει τα είκοσι χρόνια ζωής. Οι κύριες απειλές για την επιβίωση της είναι η ρύπανση και η υποβάθμιση των νερών, η αποξήρανση των υγροτόπων και η καταστροφή της παρόχθιας βλάστησης.

Λαγόγυρος

Spermophilus citellus

Άλλες ονομασίες: Εδαφοσκίουρος

Ενδιαίτημα: Λιβάδια, χωράφια,
βοσκοτόπια

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Μόνο στη Β. Ελλάδα

Κόκκινο βιβλίο: VU

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): IV

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): B

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Ο λαγόγυρος είναι ένα τρωκτικό που ζει σε υπόγειες στοές και φτάνει τα 22 εκ. σε μήκος. Κάθε άτομο κατασκευάζει ένα σύστημα λαγουμιών με χαρακτηριστικά ανοίγματα στην επιφάνεια του εδάφους. Πέφτει σε χειμέρεια για περίπου έξι μήνες το χρόνο, Οκτώβριο έως Μάρτιο, ενώ στα μέσα Μαΐου εμφανίζονται τα μικρά της χρονιάς. Ο λαγόγυρος είναι ημερόβιο ζώο και συχνά γίνεται αντιληπτός από τη χαρακτηριστική όρθια στάση του, όταν εποπτεύει την περιοχή για πιθανούς θηρευτές. Προτιμά τις ανοικτές, με καλή αποστράγγιση περιοχές, φυσικές ή ανθρωπογενείς, με χαμηλή βλάστηση, που ευνοείται από τη βόσκηση από ποικιλία ζώων όπως βοοειδή, άλογα, πρόβατα κλπ. Τρέφεται με σπόρους, με τα τρυφερά μέρη των φυτών, με διάφορα αρθρώποδα και σαλιγκάρια. Το προσδόκιμο ζωής του φτάνει τα επτά έτη, περιορίζεται όμως από ανθρωπογενείς παγιδεύσεις, θήρευση, κυρίως από αρπακτικά πουλιά, και ακραίες θερμοκρασίες. Κύριες απειλές για την εξάπλωσή του αποτελούν οι αλλαγές χρήσεων γης, οι μη ορθές γεωργικές πρακτικές, η εντατική κτηνοτροφία και η υπερβόσκηση.

Δενδρομυωξός

Dryomys nitedula

Ενδιαίτημα: Δάση πλατύφυλλων, παρόχθια δάση, πευκοδάση

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα

Κόκκινο βιβλίο: DD

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): IV

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): B

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): III

Ο δενδρομυωξός είναι νυκτόβιο τρωκτικό που φωλιάζει στα δέντρα. Το μήκος του κυμαίνεται από 9–13 εκ. χωρίς την ουρά. Το χρώμα της ράχης ποικίλει από μπεζ, καφέ έως γκρι, ενώ στην κοιλιακή περιοχή είναι κρεμώδες. Η ουρά είναι γκρι–μπεζ, μακριά και ελαφρά θυσανωτή. Το κεφάλι φέρει χαρακτηριστική μαύρη «μάσκα» που εκτείνεται από το ρύγχος, γύρω από τα μάτια και μέχρι τη βάση των αυτιών. Φωλιάζει μέσα σε μικρές σφαιρικές κατασκευές από φύλλα, βρύα, φτερά και τρίχες σε κλαδιά ή κουφάλες δέντρων, ενώ διαχειμάζει υπογείως από το Νοέμβριο ως το Μάρτιο, αφού συσσωρεύσει λίπος. Η περίοδος αναπαραγωγής εκτείνεται από το Μάρτιο ως τον Ιούλιο, με δύο γέννες ανά έτος, Ιούνιο και Σεπτέμβριο. Η διατροφή του περιλαμβάνει σπόρους, καρπούς, λειχήνες, αλλά και έντομα και προνύμφες. Κύριοι θηρευτές του είναι τα νυκτόβια αρπακτικά πτηνά. Οι κύριες απειλές στην Ελλάδα είναι ο κατακερματισμός και η υποβάθμιση των δασών.

Μυοκάστορας

Myocastor coypus

Άλλες ονομασίες: Νούτρια, Κοϊπού, Μυοπόταμος, Ποταμοαρουραίος

Ενδιαιτήμα: Ποτάμια, λίμνες, λιμνοθάλασσες, κανάλια

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Κυρίως στη Δυτική Ελλάδα, Κεντρική Μακεδονία, Θράκη και Κρήτη

Κόκκινο βιβλίο: NA

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): –

Ο μυοκάστορας είναι ημιυδρόβιο τρωκτικό της Λατινικής Αμερικής, που μοιάζει με μεγάλο αρουραίο, με συνολικό μήκος σώματος περίπου 1 μ. και βάρος 2–6 κιλά. Είναι καλός κολυμβητής και ζει σε υγροτοπικές περιοχές, αν και κινείται με άνεση και στην ξηρά. Οι κοπήρες του έχουν ζωηρό πορτοκαλί χρώμα. Τρέφεται με υγροτοπική βλάστηση (καλάμια), όσο και με ρίζες φυτών σε αγροτικές καλλιέργειες όπως καλαμποκιού, ρυζιού, λαχανικών, σιτηρών, αλλά και με αυγά πουλιών. Ζει από 3–5 έτη, ωστόσο έχει μεγάλη αναπαραγωγική και προσαρμοστική ικανότητα. Στα τέλη του 19^{ου} και τον 20^ο αιώνα μεταφέρθηκε σε πολλές χώρες για την εκμετάλλευση της γούνας του, όμως μετά την εγκατάλειψη των επιχειρήσεων, πολλά ζώα ξέφυγαν και κατόρθωσαν να εγκατασταθούν επιτυχώς στις νέες περιοχές, καθώς ως ξένο είδος δεν αντιμετώπισε εχθρούς. Οι ζημιές που προκαλεί σε βλάστηση και καλλιέργειες είναι σημαντικές και πλέον αξιολογείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως ένας από τους πιο επικίνδυνους εισβολείς.

Νυχτερίδα του Nathusius

Pipistrellus nathusii

Ενδιαίτημα: Δάση, υγροτοπικά συστήματα

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη την Ελλάδα

πλην κάποιων νησιών και της ΝΑ Πελοποννήσου

Κόκκινο βιβλίο: DD

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): IV

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): B

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Η νυχτερίδα του Nathusius είναι μια μικρή σε μέγεθος νυχτερίδα που συνήθως ζυγίζει λιγότερο από 10 γρ. Είναι πολύ ικανή στην πτήση, με άνοιγμα φτερών 22–25 εκ., ενώ το μήκος σώματος κυμαίνεται από 46–55 χλστ. Ο χρωματισμός της γούνας ποικίλει από κοκκινωπό μέχρι σκούρο καστανό στη ράχη και ανοικτό γκρι έως μπεζ στην κοιλιά. Χρησιμοποιεί συνήθως ποικιλία καταφυγίων και αναζητάει την τροφή της – έντομα, κυρίως δίπτερα, που συλλαμβάνει και καταναλώνει εν πτήση – κατά προτίμηση σε υγροτόπους. Είναι δροσίφια μετά το σούρουπο, πετώντας σε ύψος 3–15 μ., ενώ στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου φωλιάζει σε τρύπες και σχισμές κάτω από γέφυρες. Όπως όλες οι νυχτερίδες, χρησιμοποιεί τον ηχοεντοπισμό για να προσανατολιστεί στο χώρο, να αποφύγει εμπόδια κατά τη διάρκεια της νύκτας και να συλλάβει τη λεία της, εκπέμποντας ήχους σε υψηλές συχνότητες (υπερήχους) μεταξύ 30–43 kHz, μη εντοπίσιμους από το ανθρώπινο αυτί. Κατά την αναπαραγωγική περίοδο τα αρσενικά χρησιμοποιούν τους ήχους αυτούς ως καλέσματα για να προσελκύσουν θηλυκά άτομα, αλλά και για να απομακρύνουν τους επιδοξους αρσενικούς αντίζηλους! Το προσδόκιμο ζωής της φτάνει τα 13 έτη και στις κύριες απειλές για το είδος περιλαμβάνονται ο κατακερματισμός των ενδιαιτημάτων του (δασικές και υγροτοπικές εκτάσεις), η καταστροφή φυσικών–τεχνητών καταφυγίων (κυρίως η κατεδάφιση ή η ανακαίνιση παλιών κτιρίων), η εντατικοποίηση της γεωργίας που συνοδεύεται από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών και η ρύπανση των νερών.

Κορμοράνος

Phalacrocorax carbo

Άλλες Ονομασίες: Καραμπατάκι

Ενδιαίτημα: Λίμνες, λιμνοθάλασσες, εκβολές, ποτάμια, θάλασσα

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. Ελλάδας, σε όλη την Ελλάδα το χειμώνα

Κόκκινο Βιβλίο:	NE
2009/147 ΕΚ:	—
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	III

Παρών όλο το χρόνο στο Εθνικό Πάρκο, μερικές εκατοντάδες φωλιάζουν σε αποικίες στον ρου του Αξιού και χιλιάδες εμφανίζονται κάθε χειμώνα, κυρίως στη θαλάσσια περιοχή κοντά στις εκβολές. Μεγάλο σκούρο ψαροφάγο πουλί με μακρύ λαιμό και λεπτό κυρτό στην άκρη ράμφος, ειδικά διαμορφωμένο για τη σύλληψη των ψαριών. Κατά την αναπαραγωγή, τα ενήλικα αποκτούν μαύρο σπληνό πτέρωμα με ελαφρύ λοφίο, κίτρινη βάση του ράμφους, έντονη γαλάζια ίριδα και μια λευκή κηλίδα στα πλάγια πάνω από τη βάση των ποδιών. Το χειμώνα η κηλίδα χάνεται, γενικώς τα χρώματα γίνονται πιο μουντά, ενώ τα νεαρά έχουν λευκό στο κάτω μέρος του σώματός τους τους πρώτους μήνες. Πετάνει με γοργά φτεροκοπήματα και ελαφρώς κυρτό λαιμό.

Τρέφεται κυρίως με ψαράκια που συλλαμβάνει καταδυόμενος σε λίμνες, ποτάμια, θάλασσα, φωλιάζει σε δέντρα και νησίδες και απόμερους καλαμιώνες. Τα περιπτώματα των κορμοράνων μετά από χρόνια χρήση μιας αποικίας μπορεί και να νεκρώσουν τα δέντρα που χρησιμοποιούν.

Οι πληθυσμοί του δεν φαίνεται να απειλούνται έντονα από κάποιον παράγοντα, καθώς αυξάνονται.

Λαγγόνα

Microcarbo pygmaeus

Άλλες Ονομασίες: (Μικρό) Καραμπατάκι

Ενδιαίτημα: Λίμνες, λιμνοθάλασσες, εκβολές, ποτάμια, θάλασσα

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Δυτ. Ελλάδας

Κόκκινο Βιβλίο:	LC
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Παρούσα όλο το χρόνο στο Εθνικό Πάρκο, αρκετά ζεύγη φωλιάζουν στο παραποτάμιο δάσος του Αξιού. Ο μικρός «ξάδερφος» του κορμοράνου, διαφέρει, εκτός από το μέγεθος, στην έλλειψη λευκού σε όλο το σώμα, το αναλογικά πιο κοντό ράμφος και την χαλκόχρωμη ανταύγεια στο στιλπνό μαύρο πτέρωμα. Τρέφεται και αυτή κυρίως με ψάρια και φωλιάζει σε παραποτάμια δάση και καλαμιώνες. Γενικότερα, σε σύγκριση με τον κορμοράνο, αποφεύγει τη θάλασσα.

Απειλείται κυρίως από τις παρεμβάσεις στις κοίτες των ποταμών και την παράχθια βλάστηση (π.χ. επιχλωματώσεις, υπερβόσκηση), τη ρύπανση, ενώ πολλές φορές παγιδεύεται και σε δίχτυα με αποτέλεσμα τον πνιγμό. Οι πληθυσμοί του είδους πάντως φαίνεται να αυξάνονται στην Ευρώπη (φωλιάζει κυρίως στη Ν.Α. Ευρώπη και γύρω από τη Μαύρη Θάλασσα) και το είδος πρόσφατα αποχαρακτηρίστηκε από παγκοσμίως απειλούμενο.

Αργυροτσικνιάς

Casmerodius albus

Ενδιαίτημα: Παραποτάμιο δάσος, έλη, υγρολίβαδα, ορυζώνες, λίμνες, ποταμοί, εκβολές

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι της Β. και Δυτ. Ελλάδας, παντού κατά τη μετανάστευση και το χειμώνα

Κόκκινο Βιβλίο: VU

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Εμφανίζεται όλο το χρόνο, ενώ το 2015 παρατηρήθηκε και πάλι η αναπαραγωγή του στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού με μικρό αριθμό ζευγαριών. Αρκετές δεκάδες εμφανίζονται το χειμώνα. Μεγάλος, ολόλευκος ερωδιός, με σκούρο ράμφος κατά την αναπαραγωγή και πόδια σκούρα από τις κνήμες και κάτω. Το ράμφος το χειμώνα γίνεται κίτρινο και ολόκληρα τα πόδια σκούρα.

Τρέφεται και αυτός με ψάρια, έντομα, ερπετά αμφίβια και το χειμώνα με τρωκτικά που πιάνει σε αγρούς. Προτιμά υγροτόπους γλυκού νερού και φωλιάζει σε καλαμιώνες και σπανιότερα σε δέντρα. Το χειμώνα κουρνιάζει ομαδικά, ακόμα και σε άλση πεύκων μακριά από το νερό.

Απειλείται και αυτός από την ρύπανση και την υποβάθμιση γενικά των υγροτόπων, τη συρρίκνωση και καταστροφή των καλαμιώνων και των παραποτάμιων δασών.

Λευκοτσικνιάς

Egretta garzetta

Ενδιαίτημα: Παραποτάμιο δάσος, έλη, υγρολίβαδα, ορυζώνες, λίμνες, ποταμοί, εκβολές, ακτή, λιμνοθάλασσες

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Υγρότοποι της Β. και Δυτ. Ελλάδας, παντού κατά τη μετανάστευση και το χειμώνα

Κόκκινο Βιβλίο:	LC
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Παρών όλο το χρόνο, λίγες εκατοντάδες ζευγάρια φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού, ενώ ελάχιστα (μέχρι είκοσι άτομα) καταγράφονται το χειμώνα. Σαν μικρός αργυροτσικνιάς, αλλά με τη βασική διαφορά –πέρα από το μισό σχεδόν μέγεθος– του έντονου γαμήλιου λοφίου, το οποίο αποκτά κατά την αναπαραγωγή, και των μαύρων ποδιών με τα κίτρινα δάχτυλα, που είναι εμφανή σε πτήση. Το ράμφος είναι σκούρο καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, εκτός από την ελαφριά κίτρινη βάση κατά την αναπαραγωγή.

Τρέφεται με έντομα, αμφίβια, ψαράκια, οστρακόδερμα, σε υγροτόπους και ακόμη και σε ακτές. Φωλιάζει συνήθως και αυτός σε παραποτάμια βλάστηση σε μεικτές αποικίες με άλλα είδη ερωδιών. Ισχύουν οι ίδιες απειλές με τους άλλους ερωδιούς.

Σταχτοτσικνιάς

Ardea cinerea

Ενδιαίτημα: Παραποτάμιο δάσος, έλη, υγρολίβαδα, ορυζώνες, λίμνες, ποταμοί, εκβολές

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι της Β., Κ. και Δυτ. Ελλάδας, παντού το χειμώνα

Κόκκινο Βιβλίο:	LC
2009/147 ΕΚ:	—
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	III

Παρών όλο το χρόνο, μερικές δεκάδες ζευγάρια φωλιάζουν εντός και εκτός του Εθνικού Πάρκου. Μεγάλος σταχτής ερωδιός, με υπόλευκο κάτω μέρος, μαύρο λοφίο, έντονο κατά την αναπαραγωγή και λευκό μέτωπο. Δύο μαύρες κηλίδες στα πλευρά είναι ορατές όταν είναι καθισμένος, ενώ σε πτήση φαίνονται και τα σκούρα ερετικά φτερά. Πόδια και ράμφος κίτρινα κατά την αναπαραγωγή, γενικά τα νεαρά και τα ενήλικα το χειμώνα αποκτούν πιο μουντά χρώματα.

Τρέφεται με ψάρια, αμφίβια, έντομα, νερόφιδα αλλά και τρωκτικά και μικρά πουλιά, που κυνηγά σε κάθε τύπου γλυκού νερού, το χειμώνα ακόμα και στεγνά χωράφια, όπου ψάχνει για σκουλήκια και ποντίκια. Φωλιάζει σε αποικίες σε παράχθια δάση.

Απειλείται από την όχληση στους χώρους αναπαραγωγής, την καταστροφή των παράχθιων δασών και γενικά την υποβάθμιση των υγροτόπων.

Πορφυροτσικνιάς

Ardea purpurea

Ενδιαίτημα: Παραποτάμιο δάσος,
έλη, υγρολίβαδα, ορυζώνες,
λίμνες, ποταμοί, εκβολές

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Υγρότοποι της Β. και Δυτ. Ελλάδας,
παντού κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο:	EN
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, μέχρι και είκοσι ζεύγη αυτού του σπάνιου ερωδιού φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο, που είναι μια από τις σημαντικότερες στην Ελλάδα περιοχές για το είδος. Φαίνεται πιο σκούρος από τον σταχτοτσικνιά, με τον οποίο μπορεί να μπερδευτεί από απόσταση, αλλά είναι πιο λεπτός, με καφέ κεφάλι και λαιμό κοκκινωπό, στο χρώμα του χαλκού, με μαύρες ραβδώσεις στις δύο πλευρές. Το ράμφος είναι μακρύ και κίτρινο, ενώ τα πόδια είναι κίτρινα, μέχρι και πορτοκαλί. Τρέφεται και αυτός με έντομα, αμφίβια και ψάρια σε ρηχά έλη γλυκού νερού και εκβολές, και φωλιάζει μοναχικά ή σε χαλαρές αποικίες σε καλάμιώνες.

Απειλείται κυρίως από την αποστράγγιση των ελών γλυκού νερού και την καταστροφή και συρρίκνωση των καλάμιώνων.

Κρυπτοτσικνιάς

Ardeola ralloides

Ενδιαίτημα: Παραποτάμιο δάσος, έλη, υγρολίβαδα, ορυζώνες, λίμνες, ποταμοί, εκβολές

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. Ελλάδας, παντού κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: VU

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, αρκετές δεκάδες ζευγαριών αναπαράγονται στο Εθνικό Πάρκο. Μικρόσωμος ερωδιός με πιο κοντόχοντρο λαιμό από τα παραπάνω είδη. Ανοιχτό καστανό πάνω μέρος με έντονο σαν ραβδωτό λοφίο και κορόνα, και κυανοπράσινη βάση του ράμφους που καταλήγει σε σκούρα άκρη. Κάτω μέρος του σώματος και φτερούγες λευκές, οι τελευταίες φαίνονται μόνο σε πτήση, ξαφνιάζοντας από την απότομη αλλαγή στη γενική εντύπωση χρώματος του πουλιού. Πόδια σαρκόχρωμα.

Σπάνια κοντά στις ακτές και τα υφάλμυρα νερά, προτιμά συνήθως εσωτερικά έλη και εκβολές. Φωλιάζει σε παραποτάμια δάση σε μεικτές αποικίες με άλλα είδη ερωδιών και σπανιότερα σε καλαμιώνες, και τρέφεται σε έλη, ορυζώνες και κανάλια με ψάρια, αμφίβια και έντομα.

Απειλείται από την υποβάθμιση των υγροτόπων γλυκού νερού και την καταστροφή των αποικιών του.

Νυχτοκόρακας

Nycticorax nycticorax

Ενδιαίτημα: Παραποτάμιο δάσος, έλη, υγρολίβαδα, ορυζώνες, λίμνες, ποταμοί, εκβολές

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Υγρότοποι Β. Ελλάδας, παντού κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο:	NT
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, εκατοντάδες ζευγάρια φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Μεσαίου μεγέθους ερωδιός, με χαρακτηριστικά κοντόχοντρο λαιμό. Οι φτερούγες στο πάνω μέρος είναι γκρι, μαύρη η πλάτη και η κορόνα, με λεπτό γκρι λοφίο. Λευκό το υπόλοιπο σώμα και το μέτωπο, ράμφος σκούρο και η ίριδα του ματιού έντονα κόκκινη. Τα πόδια κατά την αναπαραγωγική περίοδο γίνονται ανοικτά ερυθρωπά. Τα νεαρά είναι καφέ στικτά τον πρώτο χρόνο, ενώ το δεύτερο χρόνο είναι πιο όμοια με τα ενήλικα, αλλά περισσότερο μουντά.

Προτιμά και αυτός το γλυκό νερό, τρέφεται με ποικιλία υδρόβιων οργανισμών και φωλιάζει σε παραποτάμια δάση. Απειλείται από τους ίδιους αρνητικούς παράγοντες που επηρεάζουν τους άλλους ερωδιούς.

Μικροτσικνιάς

Ixobrychus minutus

Ενδιαίτημα: Παραποτάμιο δάσος, έλη, υγρολίβαδα, ορυζώνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β., Κ. και Δυτ. Ελλάδας

Κόκκινο Βιβλίο: LC

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης με πληθυσμό που δύσκολα μπορεί να εκτιμηθεί στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Ο μικρότερος ερωδιός, λίγο μεγαλύτερος από ένα περιστέρι. Το αρσενικό έχει μπεζ-κρεμ σώμα εκτός του κεφαλιού, του αυχένα, της πλάτης και των φτερών, που είναι μαύρα. Τα καλυπτήρια των φτερών έχουν επιπλέον και πράσινες ανταύγειες και όταν πετάει φαίνεται χαρακτηριστικά μια κρεμ κηλίδα στο κέντρο της μαύρης φτερούγας. Τα θηλυκά έχουν κάπως πιο ξεθωριασμένα χρώματα, ενώ τα νεαρά είναι σαν του νυχτοκόρακα, καφέ στικτά-ραβδωτά.

Φωλιάζει κυρίως σε καλαμιώνες και τρέφεται σε έλη γλυκού νερού με καλάμια και επιπλέονσα βλάστηση. Τρέφεται κυρίως με υδρόβια έντομα και τις προνύμφες τους, αλλά και ψάρια, αμφίβια και άλλους υδρόβιους οργανισμούς.

Απειλείται κυρίως από την αποστράγγιση των ελών και την καταστροφή των καλαμιώνων που χρησιμοποιεί για φώλιασμα.

Χαλκόκοτα

Plegadis falcinellus

Ενδιαίτημα:

Παραποτάμιο δάσος,
έλη, υγρολίβαδα,
ορυζώνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Παντού κατά τη μετανάστευση,
αναπαραγωγή σε υγροτόπους
της Β. Ελλάδας

Κόκκινο Βιβλίο: CR

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, μερικές δεκάδες ζευγάρια φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο. Εύκολα αναγνωρίσιμο και αυτό το πουλί, με τα μακριά πόδια, το στιλπνό χαλκόχρωμο πτέρωμα και το λεπτό, κυρτό προς τα κάτω (παρόμοιο με της τουρλίδας) ράμφος και τον μακρύ λαιμό να του δίνουν μια πολύ ιδιαίτερη εμφάνιση.

Τρέφεται με μαλάκια, έντομα, σκουλήκια, καρκινοειδή και ψαράκια που πιάνει σε υγρολίβαδα, έλη, ορυζώνες και γενικά ρηχά νερά με σαφή προτίμηση προς τα γλυκά. Φωλιάζει κυρίως σε δέντρα, σε μεικτές αποικίες με άλλα είδη, όπως ερωδιοί.

Απειλείται κυρίως από την συρρίκνωση των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας της, την καταστροφή των παραποτάμιων δασών, αλλά και από την ενόχληση από την ανθρώπινη παρουσία κατά το φώλιασμα.

Βουβόκυκνος

Cygnus olor

Ενδιαίτημα: Λίμνες, εκβολές

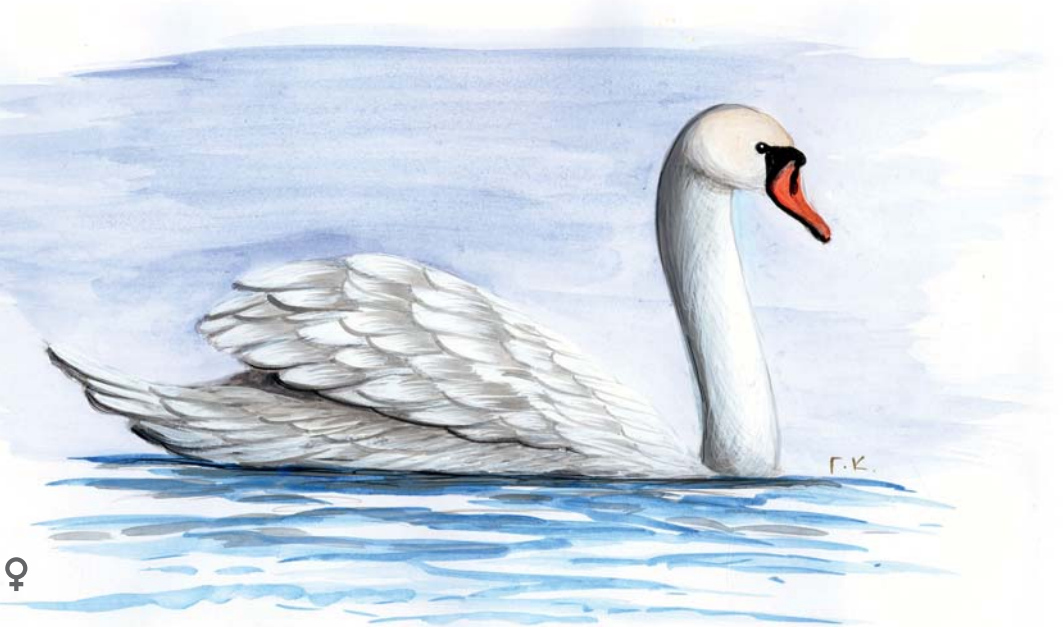
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. Ελλάδας

Κόκκινο Βιβλίο: LC

2009/147 ΕΚ: II/2

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): III

Παρών όλο το χρόνο με κάποια ζευγάρια να αναπαράγονται στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού, ενώ ο πληθυσμός του αυξάνεται το χειμώνα από πουλιά που έρχονται να ξεχειμωνιάσουν. Ιδιαίτερα γνωστό πουλί. Λευκός με μακρύ λαιμό που μπορεί να έχει κιτρινωπές ελαφριές αποχρώσεις. Το ράμφος είναι έντονο πορτοκαλί με εξόγκωμα πάνω από τα μαύρα ρουθούνια. Μακριά ουρά που όταν κολυμπάει είναι όρθια και διακρίνεται εύκολα σε αντίθεση με τα άλλα δύο είδη κύκνου (αγριόκύκνο και νανόκύκνο) που έρχονται το χειμώνα. «Τρέχει» φτεροκοπώντας επάνω στο νερό για να απογειωθεί και όταν πετάει βγάζει χαρακτηριστικό ήχο από τις φτερούγες. Φωλιάζει σε λίμνες με πλούσια παράχθια βλάστηση από καλαμιώνες, πάνω σε μεγάλους σωρούς από υδρόβια βλάστηση, τρέφεται κυρίως με φυτικές ύλες και σπάνια με ασπόνδυλα ή γυρίνους. Απειλείται από τη συρρίκνωση των υγροτόπων γλυκού και υφάλμυρου νερού και περιστασιακά πέφτει θύμα λαθροθηρίας.

Αργυροπελεκάνος

Pelecanus crispus

Ενδιαίτημα: Λίμνες, λιμνοθάλασσες, εκβολές, ποτάμια, καλαμιώνας, θάλασσα

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Δυτ. Ελλάδας, φωλιάζει σε Πρέσπες, Κερκίνη Αμβρακικό Κόλπο, ταμιευτήρα Κάρλας και Μεσολόγγι

Κόκκινο Βιβλίο: VU

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Εμφανίζεται όλο το χρόνο στο Εθνικό Πάρκο, το οποίο χρησιμοποιεί για τροφοληψία και ξεκούραση. Συνήθως το χειμώνα παρατηρούνται πάνω από εκατό άτομα. Μεγάλο υδρόβιο πουλί με μεγάλο ράμφος σαν σάκο που χρησιμοποιεί σαν απόκρη για το ψάρεμα. Τα ενήλικα είναι γκρι λευκά με κύρια χαρακτηριστικά (σε σχέση με το ροδοπελεκάνο που εμφανίζεται κυρίως το καλοκαίρι στην Ελλάδα) το αναμαλλιασμένο πτέρωμα στην κορυφή του κεφαλιού και τον πορτοκαλοκόκκινο σάκο κατά την αναπαραγωγή, καθώς και την απουσία εκτεταμένου γυμνού δέρματος γύρω από το μάτι. Η φτερούγα είναι γκρι στην κάτω ακμή της και μαυριδερή στο άκρο της. Η βάση του λαιμού αποκτά το καλοκαίρι μια κιτρινωπή απόχρωση, ενώ το χειμώνα τα έντονα χρώματα χάνονται. Τα νεαρά είναι σε γενική εμφάνιση πιο σκούρα προς το γκρι. Χρησιμοποιεί λίμνες, τους ποταμούς και τη θάλασσα για να τραφεί, ενώ ξεκουράζεται συνήθως σε νησίδες αλλά και σε βάρκες, εξέδρες και άλλες ανθρώπινες κατασκευές. Τρέφεται αποκλειστικά με ψάρια που συλλαμβάνει κοντά στην επιφάνεια με κατάδυση σε ομάδες, ενώ εκμεταλλεύεται και τις βαθιές καταδύσεις των κορμοράνων που οδηγούν τρομοκρατημένα ψάρια προς την επιφάνεια.

Απειλείται από την υποβάθμιση των υγροτόπων, θανάτωση με πυροβόλα όπλα, συγκρούσεις με καλώδια και από προσκρούσεις με ανεμογεννήτριες σε αιολικά πάρκα που βρίσκονται στους διαδρόμους που χρησιμοποιεί για τις μετακινήσεις μεταξύ των υγροτόπων στη Β. Ελλάδα.

Φοινικόπτερο

Phoenicopterus roseus

Άλλες Ονομασίες: Φλαμίνγκο

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλμυρόβαλτοι, εκβολές, αλυκές

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Υγρότοποι Β.Α. Ελλάδας, νησιά Ανατ. Αιγαίου, Πελοπόννησος, Κέρκυρα

Κόκκινο Βιβλίο:	LC
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Το γνωστό σε όλους και ως φλαμίνγκο, παραμένει πλέον στο Εθνικό Πάρκο όλο το χρόνο σε αριθμούς που μπορεί να υπερβούν τα 1.500 άτομα, ενώ στο παρελθόν προσπάθησε να φωλιάσει στην Αλυκή Κίτρους. Απαραγνώριστο με τα πανύψηλα ροδόχρωμα πόδια του, τον μακρύ λαιμό και το ιδιόρρυθμο ράμφος με μαύρη άκρη και την γενικότερη ρόδινη χροιά του πτερώματος που στα καλυπτήρια της φτερούγας γίνεται κόκκινη. Μαύρα ερετικά φτερά (που φαίνονται με ανοιχτές τις φτερούγες σαν μαύρη ταινία στην πίσω ακμή τους). Στον αέρα, εντύπωση κάνουν ο δυσανάλογα μακρύς λαιμός και πόδια σε σχέση με το υπόλοιπο σώμα. Τρέφεται με καρκινοειδή που παγιδεύει με το ράμφος του φιλτράροντας το νερό και συχνάζει σε κάθε τύπο παραλιακού υγροτόπου (λιμνοθάλασσες, εκβολές, αλμυρά έλη), σε μεγάλα κοπάδια που μπορεί να φτάσουν και τις λίγες χιλιάδες πουλιά. Συνήθως κάθονται σε μια πυκνή διάταξη μάζας και φαίνονται σαν ένα «δάσος» από πόδια και λαιμούς μέσα στο νερό όταν τρέφονται. Το φοινικόπτερο απειλείται από τη συρρίκνωση και την υποβάθμιση των παράκτιων υγροτόπων, ενώ και η ενόχληση από τις ανθρώπινες δραστηριότητες πιθανόν να συμβάλλει στην αποτυχία της αναπαραγωγής.

Λευκός Πελαργός

Ciconia ciconia

Άλλες Ονομασίες: Λελέκι

Ενδιαίτημα: Οικισμοί, αγροί, υγρολίβαδα, έλη

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Β. και Κ. Ελλάδα

Κόκκινο Βιβλίο: VU

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, μαζί με τα χελιδόνια θεωρείται από τους προάγγελους της άνοιξης, αν και κάποια άτομα τα τελευταία χρόνια εμφανίζονται και το χειμώνα στην Βόρεια Ελλάδα και στο Εθνικό Πάρκο. Πάνω από 100 ζευγάρια φωλιάζουν στους οικισμούς κοντά στο Εθνικό Πάρκο. Εύκολα αναγνωρίσιμος από την πλειονότητα του κόσμου, λόγω της εγγύτητάς του με τον άνθρωπο. Λευκός, πλην των ερεπικών φτερών και των καλυπτήριων που είναι μαύρα, τα ενήλικα πουλιά έχουν έντονο κόκκινο ράμφος και πόδια (στα νεαρά το ράμφος είναι σκούρο και τα πόδια σαρκόχρωμα). Φωλιάζει σε κολώνες και ψηλά κτίρια, σπάνια σε μεγάλα δέντρα. Τρέφεται κυρίως σε έλη, αγρούς και λιβάδια με ένα ευρύ φάσμα από έντομα, αμφίβια, ερπετά, ακόμα και ποντίκια το καλοκαίρι, σε χωράφια κατά το θερισμό σιτηρών ή τριφυλλιού, όταν ψάχνει για έντομα, ερπετά κ.ά. που πιάνει με το ισχυρό ράμφος του περπατώντας και τινάζοντας απότομα το μακρύ λαιμό.

Κύριες απειλές είναι η συρρίκνωση των υγροτόπων και η εντατικοποίηση της γεωργίας που μειώνουν τη διαθέσιμη τροφή για το είδος, αλλά κυρίως οι συχνές ηλεκτροπληξίες όταν φωλιάζει σε κολώνες χωρίς τα ειδικά «καλάθια», ενώ και πολλά μικρά κατά τις πρώτες τους πτήσεις μπορεί να συγκρουστούν με καλώδια. Ο πληθυσμός του έχει μειωθεί αισθητά τις τελευταίες δεκαετίες.

Σφυριχτάρι

Anas penelope

Ενδιαιτήμα: Λίμνες, λιμνοθάλασσες, υγρολίβαδα, ποτάμια, εκβολές, θάλασσα

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Κ. Ελλάδας

Κόκκινο Βιβλίο: NE

2009/147 ΕΚ: II/1, III/2

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): III

Χειμερινός επισκέπτης, λίγες χιλιάδες ξεχειμωνιάζουν κάθε χρόνο στο Εθνικό Πάρκο. Ενδιάμεση σε μέγεθος ανάμεσα στο κικίρι και την πρασινοκέφαλη. Το αρσενικό έχει εντυπωσιακούς χρωματισμούς. Ο καφεκόκκινος λαιμός και πρόσωπο, και το κρεμ κίτρινο μέτωπο και κορόνα είναι τα χαρακτηριστικά που το ξεχωρίζουν με καλές συνθήκες παρατήρησης. Το σώμα και τα πλευρά είναι γκρι με λευκή κοιλιά και μαύρο πίσω μέρος, ενώ στις γκρι φτερούγες φαίνεται χαρακτηριστικά μια λευκή κηλίδα που έρχεται σε αντίθεση με τον σκούρο καθρέφτη. Το γκρι-μπλε ράμφος είναι σχετικά μικρό. Τα θηλυκά είναι καφέ ερυθρωπά με σκούρο λαιμό και κεφάλι, χωρίς ανοιχτή κορόνα. Η φωνή του αρσενικού είναι συνήθως ένα οξύ σφύριγμα, που «προδίδει» την παρουσία ενός κοπαδιού κρυμμένου στους καλαμιώνες.

Ξεχειμωνιάζει σε λίμνες, λιμνοθάλασσες, εκβολές και εμφανίζεται και στη θάλασσα κοντά σε παράκτιους υγροτόπους. Αντιμετωπίζει τις ίδιες απειλές με τις άλλες θηρεύσιμες πάπιες. Είναι θηρεύσιμο είδος και αντιμετωπίζει προβλήματα από την έλλειψη διαχείρισης και προστασίας των υγροτόπων.

Πρασινοκέφαλη πάπια

Anas platyrhynchos

Ενδιαίτημα: Κάθε τύπος υγροτόπου, αγροί

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Υγρότοποι Β. και Κ. Ελλάδας

Κόκκινο Βιβλίο:	NE
2009/147 ΕΚ:	II/1, III/2
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	III

Παρούσα όλο το χρόνο, ο αναπαραγωγικός πληθυσμός στο Εθνικό Πάρκο δεν είναι επαρκώς γνωστός, αλλά μάλλον δεν ξεπερνά τις λίγες δεκάδες, ενώ μερικές χιλιάδες ξεχειμωνιάζουν κάθε χρόνο.

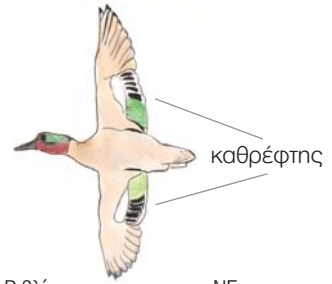
Ο πρόγονος της κατοικίδιας πάπιας και η «τυπική» πάπια για τους περισσότερους. Το αρσενικό έχει πράσινο στιλπνό κεφάλι και λαιμό που διαχωρίζεται με μια λευκή λωρίδα από το σκούρο καφέ στήθος. Η πλάτη είναι μαύρη ως τη βάση της ουράς και γενικά το σώμα και οι φτερούγες είναι γκρι μεσαίων τόνων, ενώ το ράμφος είναι κιτρινωπό. Το θηλυκό είναι καφέ στικτό. Ο σκούρος μπλε καθρέπτης είναι ορατός και στα δυο φύλα, ακόμα και όταν κάθονται. Φωλιάζει σε καλαμιώνες, σε τρύπες δέντρων, όχθες, νησίδες, ακόμα και τεχνητές εξέδρες, και τρέφεται με ασπόνδυλα, κυρίως κατά την αναπαραγωγή, και φυτικές ύλες (σπόρους, βλαστούς, άλγη). Όπως και το κικίρι, απειλείται, εκτός από την υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, και από πιθανές πρακτικές παράνομης θήρας.

Κιρκίρι

Anas crecca

Ενδιαίτημα: Κάθε τύπος υγροτόπου

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγροτόποι σε όλη την Ελλάδα

Κόκκινο Βιβλίο:	NE
2009/147 ΕΚ:	II/1, III/2
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	III

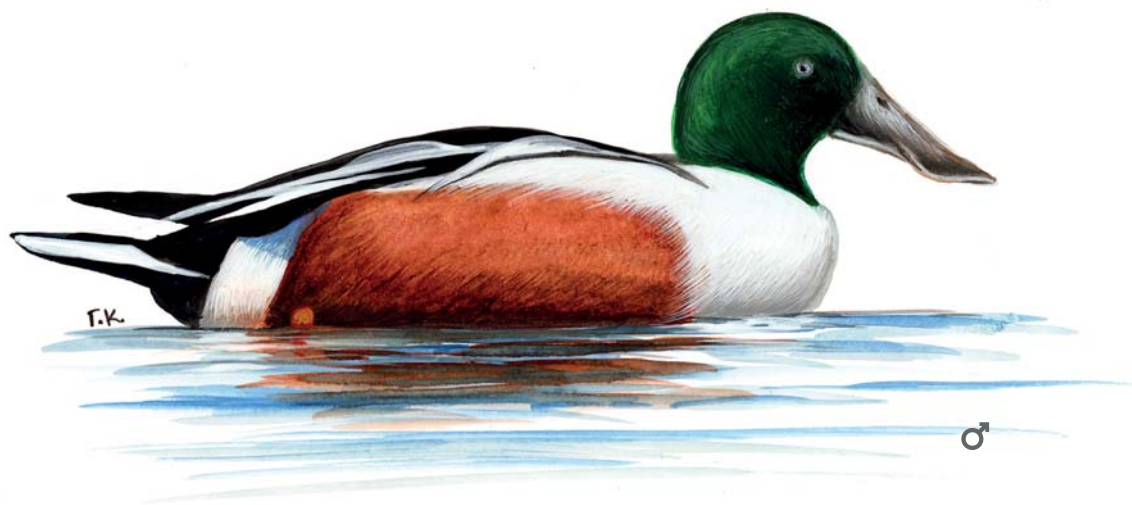
Το κιρκίρι είναι η μικρότερη ευρωπαϊκή πάπια. Αρκετές χιλιάδες άτομα –μπορεί να ξεπεράσουν και τις 15.000– ξεχειμωνιάζουν κάθε χρόνο στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Το αρσενικό είναι γενικά ανοιχτόχρωμο γκρι–ασημί, με καφεκόκκινο κεφάλι και πράσινη φαρυδιά λωρίδα που στενεύει προς τα πίσω, από το μάτι στον αυχένα. Η φτερούγα έχει μια διπλή ασπρόμαυρη λωρίδα, ορατή όταν κάθετα. Χαρακτηριστικό μικρό, λεπτό και σχεδόν επίπεδο ράμφος. Το θηλυκό είναι καφέ στικτό. Και τα δύο φύλα έχουν πράσινο–μαύρο «καθρέφτη» (το εσωτερικό των δευτερευόντων φτερών) που φαίνεται σε πτήση, κάτω από την φαρυδιά λευκή λωρίδα στην εσωτερική πίσω ακμή της φτερούγας. Όπως και όλες οι «αφρόπαπιες» (οι πάπιες που δεν καταδύονται ολόκληρες), σηκώνεται απότομα με ένα τίναγμα από το νερό και δεν «τρέχει» φτεροκοπώντας για να απογειωθεί. Το χειμώνα εμφανίζεται σε κάθε είδος νερών, ακόμα και στη θάλασσα, και τρέφεται κυρίως με φυτικές ύλες. Απειλείται από τις γενικότερες πιέσεις των υγροτόπων (ρύπανση, αποξηράνσεις κλπ.), αλλά ως θηρεύσιμο είδος και από την υπερθήρευση.

Χουλιάρόπαπια

Spatula clypeata

Ενδιαίτημα: Λασπότοποι, υγρολίβαδα, λίμνες, ποτάμια, λιμνοθάλασσες, θάλασσα, καλαμιώνες, αλυκές
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Κ. Ελλάδας, Πελοπόννησος

Κόκκινο Βιβλίο:	NE
2009/147 ΕΚ:	–
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	III

Χειμερινός επισκέπτης στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού, την βλέπει κανείς στα μεικτά κοπάδια παπιών το χειμώνα. Χαρακτηριστικά του αρσενικού είναι το πράσινο σπιλινό κεφάλι, η καφέ κηλίδα που εκτείνεται στα πλευρά και τα γαλάζια ωμιαία φτερά. Σώμα και πλάτη λευκά, πίσω μέρος μαύρο. «Καθρέφτης» (το εσωτερικό των δευτερευόντων φτερών) πράσινος και στα δυο φύλα. Το θηλυκό είναι σαν τη θηλυκή πρασινοκέφαλη πάπια στο φτέρωμα. Αυτό που κάνει πραγματικά ξεχωριστή την χουλιάρόπαπια είναι το μεγάλο, πεπλατυσμένο σαν σπάτουλα ράμφος της, μαύρο στο αρσενικό και καφέ–κιτρινωπό στο θηλυκό, που ξεχωρίζει και δίνει μια «εμπροσθοβαρή» γενική εντύπωση στο πουλί, καθώς είναι μεγαλύτερο σε μέγεθος από το κεφάλι. Συχνάζει κυρίως σε έλη γλυκού νερού και λίμνες, αλλά το χειμώνα μπορεί να παρατηρηθεί σε λιμνοθάλασσες, εκβολές, ακόμα και στη θάλασσα. Τρέφεται με υδρόβια ασπόνδυλα και φυτικές ύλες (σπόρους και βλαστούς υδρόβιας βλάστησης). Θηρεύσιμο είδος.

Βαρβάρα

Tadorna tadorna

Άλλες Ονομασίες: Ραντόνα

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλμυρόβαλτοι

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Κ. Ελλάδας

Κόκκινο Βιβλίο: VU

2009/147 ΕΚ: –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Παρούσα όλο το χρόνο, με πληθυσμό που μπορεί να υπερβεί και τα εκατό ζευγάρια κατά την αναπαραγωγική περίοδο, ενώ πάνω από 1.000 άτομα ξεχειμωνιάζουν κάθε χρόνο στο Εθνικό Πάρκο. Γενικά, λευκή με έντονα σχέδια στο πτέρωμα, σκούρο κεφάλι και λαιμό και ερετικά φτερά, με μια έντονη καφέ ταινία στο στήθος και στο πάνω μέρος της πλάτης, ενώ στην πλάτη υπάρχουν δύο μαύρες γραμμές. Το ράμφος έχει έντονο κόκκινο χρώμα με το αρσενικό να εμφανίζει ένα εξόγκωμα στο πάνω μέρος του. Φωλιάζει σε κοιλόττες και τρύπες σε αμμώδη πρανή, κοντά σε παράκτιους κυρίως υγροτόπους (λιμνοθάλασσες, αλίπεδα), αλλά και σε εσωτερικές λίμνες. Τρέφεται κυρίως με μαλάκια και καρκινοειδή, λιγότερο με φυτικές ύλες. Απειλείται, εκτός από τις πιέσεις στα υγροτοπικά οικοσυστήματα, από περιστατικά λαθροθηρίας και την ενόχληση κατά την εντατική κυνηγετική δραστηριότητα.

Βραχοκιρκίνεζο

Falco tinnunculus

Άλλες Ονομασίες: Ανεμογάμης, Ατματζάς

Ενδιαίτημα: Σύνολο χερσαίας έκτασης

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο Βιβλίο: NE

2009/147 ΕΚ: –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): I

Παρών όλο το χρόνο, φωλιάζει στο Εθνικό Πάρκο. Κοινό αρπακτικό των ανοιχτών εκτάσεων. Το αρσενικό είναι στικτό καφέ στην πλάτη και τις φτερούγες και υπόλευκο στο κάτω μέρος, με γκρι κεφάλι και ουρά. Η ουρά έχει μια μαύρη ταινία στην άκρη της, ορατή και σε πτήση, ενώ το κεφάλι έχει κάτω από το μάτι μια λεπτή γραμμή σαν δάκρυ. Οι φτερούγες είναι μαύρες από τον καρφό και μετά. Το θηλυκό διατηρεί τα μαύρα στίγματα και σχέδια, αλλά είναι γενικά ομοιόχρωμο καφέ. Σε πτήση, ξεχωρίζει από τις μυτερές φτερούγες (τυπικό των γερακιών) και τη λεπτή μακριά ουρά.

Τρέφεται κυρίως με σαύρες, μικρά τρωκτικά και έντομα που συλλαμβάνει συνήθως στο έδαφος (τα έντομα και στον αέρα) με θεαματικές βουτιές, αφού τα έχει εντοπίσει φτεροκοπώντας χαρακτηριστικά επί τόπου.

Φωλιάζει σε δέντρα, πυλώνες και μεγάλα κτίρια και τρέφεται σε αγρούς, λιβάδια και άλλες ανοιχτές εκτάσεις. Απειλείται κυρίως από την εντατικοποίηση της γεωργίας που έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της τροφής του.

Θαλασσαετός

Haliaeetus albicilla

Ενδιαιτήμα: Θάλασσα, λιμνοθάλασσες, λίμνες, ποτάμια, εκβολές, παραποτάμιο δάσος

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Μεγάλοι υγρότοποι της Β. Ελλάδας, Δάσος Δαδιάς

Κόκκινο Βιβλίο: CR

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Παρών όλο το χρόνο. Ο μεγαλύτερος αετός της Ευρώπης και από τους σπανιότερους. Ένα από τα περίπου 10 ζεύγη της χώρας φωλιάζει στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού, ενώ το χειμώνα η παρουσία είναι πιο έντονη λόγω και των νεαρών ατόμων που μπορεί να ξεχειμωνιάσουν στην περιοχή.

Τα ενήλικα πουλιά έχουν χαρακτηριστική σφηνοειδή λευκή ουρά και καφέ φτερούγες και σώμα με χρώμα που «ανοίγει» σταδιακά προς το κεφάλι, που μπορεί να φανεί και σκουρόξανθο. Η ίριδα και το πανίσχυρο ράμφος είναι κίτρινα, όπως και τα πόδια. Οι φαρδιές ίσιες φτερούγες του δίνουν την εικόνα «ιπτάμενης πόρτας» όταν πετάει. Τα νεαρά είναι πιο σκούρα σε διάφορες διαβαθμίσεις και αποκτούν το πτέρωμα του ενήλικου μετά από πέντε χρόνια. Ζει πολλά χρόνια –περισσότερα από είκοσι– και αναπαράγεται με αργούς ρυθμούς, συχνά κάνει ένα–δύο το πολύ μικρά το χρόνο, ενώ μπορεί και να μην φωλιάσει κάποιες χρονιές.

Φωλιάζει σε μεγάλα δέντρα και τρέφεται με ψάρια, πουλιά και νεκρά ζώα. Απειλείται από την καταστροφή των παραποτάμιων δασών και τη θανάτωση κυρίως από δηλητηριασμένα δολώματα.

Φιδαετός

Circaetus gallicus

Ενδιαιτήμα: Θαμνώνες, λιβάδια, αγροί, δασώδεις εκτάσεις

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Β. και Κ. Ελλάδα, Πελοπόννησος, παντού κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: NT

2009/147 ΕΚ: II

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, χρησιμοποιεί το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού για αναζήτηση τροφής. Μεσαίου μεγέθους αετός, με καφέ πάνω μέρος και κεφάλι και λευκό κάτω μέρος με ποικιλόμορφης έντασης στίγματα. Το κυριότερο χαρακτηριστικό του είναι η αντίθεση μεταξύ του κεφαλιού και του ανοιχτόχρωμου υπόλοιπου σώματος και των φτερών (σαν να φοράει κουκούλα), όταν τον βλέπουμε από κάτω σε πτήση. Το κεφάλι είναι σχετικά ογκώδες με τα έντονα κίτρινα μάτια τοποθετημένα μπροστά και όχι τόσο στα πλάγια όσο των άλλων αρπακτικών. Χαρακτηριστικό είναι το αργό πέταγμα του σε μεγάλα ύψη ενώ «σαρώνει» την περιοχή για τη λεία του. Συχνά φτεροκοπά επιτόπου. Φωλιάζει σε δάση και κυνηγά σε ανοιχτές εκτάσεις, σχεδόν αποκλειστικά φίδια. Για τη σύλληψη τους και για προστασία από τα δαγκώματά τους είναι εφοδιασμένοι με ισχυρά, καλυμμένα από σκληρές φολίδες πόδια. Εντοπίζει τη λεία του συχνά με μετεωρισμό από μεγάλο ύψος. Απειλείται από την υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων φωλεοποίησης και τροφοληψίας, π.χ. εντατική δασική εκμετάλλευση, χωρίς προβλέψεις για την προστασία των δέντρων φωλιάσματος, εγκατάλειψη των βοσκοτόπων και εντατικοποίηση της γεωργίας.

Καλαμόκιρκος

Circus aeruginosus

Ενδιαίτημα: Καλαμιώνες, αγροί, λίμνες, λιμνοθάλασσες, υγρολίβαδα, εκβολές

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Φωλιάζει σε υγρότοπους της Β. Ελλάδας και τον Αμβρακικό.

Σε όλη τη χώρα το χειμώνα και τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο:	VU
2009/147 EK:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Παρών όλο το χρόνο, τουλάχιστον 10–15 ζεύγη φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο, ενώ το χειμώνα ξεχειμωνιάζουν περισσότερα από εκατό άτομα, σχηματίζοντας κούρνιες αρκετών δεκάδων ατόμων σε καλαμιώνες. Χαρακτηριστικό αρπακτικό των υγροτόπων. Το ενήλικο αρσενικό έχει καφέ σώμα, ανοιχτόχρωμους κρεμ ώμους και κεφάλι, η ουρά είναι γκρι, ενώ οι φτερούγες έχουν μαύρες άκρες. Τα θηλυκά και τα νεαρά είναι πιο ομοιόχρωμα σκούρα καφέ, εκτός από το ανοιχτόχρωμο κεφάλι και ώμους. Ιδιαίτερα χαρακτηριστική είναι η σιλουέτα του στην πτήση με τις μακριές λεπτές φτερούγες και την μακριά ουρά.

Φωλιάζει σε απρόσιτους καλαμιώνες και τρέφεται σε υγροτοπικές εκτάσεις και αγρούς κυρίως με αμφίβια, τρωκτικά και ερπετά. Είδος πολυγαμικό, ένα αρσενικό μπορεί να διατηρεί επικράτεια με πολλά θηλυκά και να φροντίζει πολλές φωλιές ταυτόχρονα. Έχει βρεθεί ότι ορισμένα αρσενικά έχουν παρόμοιο πτέρωμα με των θηλυκών για να εισχωρούν σε επικράτειες και να ζευγαρώνουν... κρυφά από τον κάτοχό τους!

Απειλείται κυρίως από την καταστροφή και τον περιορισμό των καλαμιώνων (π.χ. αποξηράνσεις, καύση) αλλά και τα ενδεχόμενα –ευτυχώς μεμονωμένα πια– κρούσματα λαθροθηρίας και την υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του.

Γερακίνα

Buteo buteo

Άλλες Ονομασίες: Βαρβακίνα, Ποντικογερακίνα

Ενδιαίτημα: Σε όλη τη χερσαία έκταση

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο Βιβλίο:	NE
2009/147 ΕΚ:	–
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Παραμένει όλο το χρόνο, φωλιάζει και διαχειμάζει σε μεγαλύτερους αριθμούς. Το κοινότερο μεσαίου μεγέθους αρπακτικό της χώρας. Εξαιρετικά ποικιλόμορφο είδος, μπορεί να εμφανιστούν από πολύ σκούρα έως πολύ ανοιχτόχρωμα άτομα, αλλά το τυπικό πτέρωμά της είναι ομοιόχρωμα καφέ με λευκό στήθος και κοιλιά. Η σιλουέτα της είναι επίσης χαρακτηριστική με σχετικά μακριές πλατιές φτερούγες με στρογγυλεμένες άκρες, κοντό λαιμό και ουρά που ανοίγει σαν βεντάλια όταν ανεμοπορεί. Πόδια και κήρωμα (βάση του ράμφους που περικλείει τα ρουθούνια) κίτρινα. Σε πτήση από κάτω, ιδιαίτερα εμφανείς είναι οι λευκές κηλίδες στις φτερούγες, που περικλείονται από την σκούρα κάτω ακμή των φτερών, όπως και η λευκή ουρά.

Φωλιάζει σε μεγάλα δέντρα και τρέφεται σε αγρούς, λιβάδια και υγροτόπους, κυρίως με ερπετά, τρωκτικά, αμφίβια και ψοφίμια. Χαρακτηριστική εικόνα πάνω σε κολώνες στα χωράφια το χειμώνα, να περιμένει υπομονετικά ακίνητη ακόμη και ώρες, πριν εφορμήσει σε κάποιο τρωκτικό. Απειλείται από την υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων, τα δολώματα και τη λαθροθηρία, αφού ως ο πλέον εύκολος στόχος αποτελεί το συχνότερο είδος που εισάγεται πυροβολημένο σε κέντρα περίθαλψης.

Φαλαρίδα

Fulica atra

Άλλες Ονομασίες: Κουκλίκα, Μαυρόκοτα

Ενδιαίτημα: Λίμνες, λιμνοθάλασσες, ποτάμια, καλαμιώνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο Βιβλίο: NE

2009/147 ΕΚ: II/1, III/2

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): III

Παραμένει όλο το χρόνο, οι αριθμοί της αυξάνουν το χειμώνα με λίγες χιλιάδες να ξεχειμωνιάζουν στο Εθνικό Πάρκο, ενώ την άνοιξη αναπαράγονται μερικές δεκάδες ζευγάρια. Μικρό κοντόχοντρο σώμα και λαιμός, χρώμα πτερώματος ανθρακί, με λευκό ράμφος και λευκή μετωπική πλάκα. Τα πόδια δεν έχουν νηκτικές μεμβράνες όπως των παπιών, γλάρων και κορμοράνων. Χαρακτηριστική εικόνα είναι τα μεγάλα κοπάδια που σχηματίζονται στις λίμνες και τις λιμνοθάλασσες το χειμώνα, καθώς και η απογείωσή τους με «τρέξιμο» πάνω στο νερό.

Στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού χρησιμοποιεί τις λίμνες, τις εκβολές και κυρίως τις παλιομάνες, αλλά μπορεί κανείς να τη δει σε όλα τα στάσιμα ή με αργή ροή νερά. Η φωλιά είναι συνήθως συγκεντρωμένη βλάστηση σαν επιπέδουσα πλατφόρμα. Τρέφεται κυρίως με φυτικές ύλες αλλά και ασπόνδυλα, μαλάκια, αμφίβια, ψαράκια ακόμα και άλλα πουλιά. Οι απειλές είναι ίδιες με τις θηρεύσιμες πάπιες.

Στρειδοφάγος

Haematorus ostralegus

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, ακτές, αλατούχα έλη, αλυκές, ορυζώνες, λασπότοποι, υγρολίβαδα

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Δυτ. Ελλάδας, ευρύτερα κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: NE

2009/147 ΕΚ: II/B

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): III

Παρών όλο το χρόνο στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού, λίγα ζευγάρια φωλιάζουν κοντά στις εκβολές των ποταμών και την Αλυκή Κίτρους και αρκετές δεκάδες άτομα ξεχειμωνιάζουν. Εύκολα αναγνωρίζονται και αυτοί, με τα ενήλικα το καλοκαίρι να έχουν σπληνό μαύρο πτέρωμα στο πάνω μέρος, το στήθος, λαιμό και το κεφάλι, και έντονα, «αιμάτινα» (γι' αυτό ονομάζεται και *Haematorus*) ράμφος και πόδια. Στα νεαρά και τα ενήλικα το χειμώνα τα χρώματα είναι γενικώς πιο μουντά.

Τρέφεται με μαλάκια, οστρακόδερμα και σκουλήκια που αναζητεί στη λάσπη και ανοίγει τα δίθυρα με το ειδικά διαμορφωμένο σαν λόγχη ράμφος του που μπορεί να φτάσει και τα 9 εκ., φωλιάζει σε αμμώδεις παραλίες και νησίδες με χαλίκια και όστρακα.

Απειλείται κι αυτός από την όχληση στους χώρους που φωλιάζει και από παρεμβάσεις που καθιστούν ακατάλληλα τα ενδιαίτημά του (π.χ. επιχωματώσεις).

Καλαμοκανάς

Himantopus himantopus

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, έλη, αλμυρόβαλτοι, αλυκές, λασπότοποι, υγρολίβαδα

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Δυτ. Ελλάδας, ευρύτερα κατά τη μετανάστευση

ΚόκκινοΒιβλίο	LC
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Χαρακτηριστικό παρυδάτιο, που ξεχωρίζει από τα έντονα κόκκινα πόδια, το ολόισιο μακρύ ράμφος (6–6,5 εκ.) και το ασπρόμαυρο πάνω μέρος. Το αρσενικό έχει σπληννό μαύρο χρώμα στην πλάτη και τις φτερούγες και συνήθως πιο σκούρο λαιμό και κεφάλι από το θηλυκό, που ο σκούρος χρωματισμός του είναι και πιο μουντός. Στην πτήση, ιδιαίτερη εντύπωση προκαλούν οι μαύρες, μυτερές φτερούγες και το δυσανάλογα μεγάλο ράμφος και πόδια.

Φωλιάζει στο έδαφος κοντά στο νερό ή και σε μάζες φυτών πάνω από την επιφάνειά του. Από τα πιο χαρακτηριστικά είδη του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού, παρατηρείται εύκολα όπου υπάρχει στάσιμο ρηκό νερό, από το Μάρτιο ως το Σεπτέμβριο. Ιδιαίτερα ευαίσθητος όταν φωλιάζει, γίνεται ιδιαίτερα θορυβώδης αν ενοχληθεί. Απειλείται ιδιαίτερα από την όχληση στους χώρους που φωλιάζει, τον περιορισμό των υγροτοπικών εκτάσεων και τις φυσικές ή τεχνητές διακυμάνσεις της στάθμης του νερού που μπορεί είτε να κατακλύσει τις φωλιές, είτε να τις κάνει ευάλωτες σε επιδρομές θηλαστικών, αν τραβηχτεί και γίνουν προσβάσιμες.

Αβοκέτα

Recurvirostra avosetta

Άλλες Ονομασίες: Πριγκίπισσα των βάλτων, Ψηλομύτα

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλμυρόβαλτοι, αλυκές, λασπότοποι,

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Δυτ. Ελλάδας, ευρύτερα κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: VU

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Η αβοκέτα παραμένει στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. όλο το χρόνο, με λίγες δεκάδες ζευγάρια να φωλιάζουν, ενώ κάθε χειμώνα οι συγκεντρώσεις μπορεί να ξεπεράσουν και τα 1.000 άτομα συνολικά. Από τα πλέον αναγνωρίσιμα παρυδάτια πουλιά με χαρακτηριστικά μαύρα σχέδια στο λευκό πτέρωμα (στη βάση, καρπό και άκρη των φτερούγων, καθώς και σε κορόνα και αυχένα), μαύρο ράμφος και κυρτό προς τα επάνω, και γκρι-γαλάζια μακριά πόδια.

Τρέφεται στα ρηχά νερά, εντοπίζοντας την τροφή της δια της αφής κουνώντας το ράμφος πλάγια στη λάσπη ενώ κολυμπάει και μπορεί να τραφεί λίγο κάτω από την επιφάνεια σαν πάπια. Φωλιάζει κι αυτή κοντά στο νερό, πετά και καλεί όταν ενοχλείται. Απειλείται από την καταστροφή των υγροτόπων, τις διακυμάνσεις της στάθμης του νερού και την ενόχληση κοντά στις φωλιές.

Θαλασσοσφυριχτής

Charadrius alexandrinus

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλμυρόβαλτοι, αλυκές, λασπότοποι, ακτές, εκβολές

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β., Κ. και Ν. Ελλάδας, νησιά Ανατ. Αιγαίου, ευρύτερα κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: LC

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Εμφανίζεται με μεγάλους αριθμούς κατά τη μετανάστευση, αλλά μόνο λίγες δεκάδες ζεύγη φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο, ενώ λίγα άτομα εμφανίζονται και το χειμώνα. Μικρό παρυδάτιο, με ομοιόχρωμο αμμόχρωμο πάνω μέρος και χαρακτηριστικά λευκό και μαύρο σχέδιο γύρω από το μάτι και στο μέτωπο, ενώ έχει δύο μαύρα μπαλώματα στα πλάγια της βάσης του λαιμού. Το μικρό ράμφος και τα πόδια είναι σκούρα μαυριδερά. Σε πτήση φαίνεται χαρακτηριστικά μια λευκή γραμμή στις φτερούγες.

Τον βλέπουμε συνήθως σε λασποτόπια και αλμυρόβαλτους να τρέφεται τρέχοντας στην άμμο, κυνηγώντας έντομα, καρκινοειδή και σκουλήκια. Φωλιάζει στο ανοιχτό έδαφος. Απειλείται από την ενόχληση και την καταστροφή των φωλιών του και την υποβάθμιση των δελταϊκών οικοσυστημάτων.

Νεροχελίδονο

Glareola pranticola

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλατούχα έλη, εκβολές, αλατούχα λιβάδια, υγρολίβαδα.

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β., Κ. και Δυτ. Ελλάδας, σε όλη τη χώρα κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: VU

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Αρκετές δεκάδες ζευγάρια φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Ιδιόμορφο παρυδάτιο, θυμίζει στο ατρακτοειδές σώμα και σε πτήση το χελιδόνι, με τις μακριές μυτερές φτερούγες και την διχαλωτή ουρά. Ομοιόμορφο μπεζ-καφέ πάνω μέρος και στήθος, με κρεμ «πηγούνι» πλαισιωμένο από λεπτή μαύρη λωρίδα (κολάρο). Το ράμφος είναι μαύρο με κόκκινη βάση και η ίριδα κατάμαυρη. Η βάση της ουράς είναι λευκή και τα ακροφτέρουγα σκούρα μαυριδερά.

Φωλιάζει στο έδαφος σε χαλαρές αποικίες και κυνηγεί την τροφή του τότε τρέχοντας και τότε – κυρίως – πετώντας στον αέρα σαν το χελιδόνι.

Απειλείται από τις παρεμβάσεις στους χώρους που φωλιάζει, την ανεξέλεγκτη βόσκηση, την όχληση, και κυρίως από την αλόγιστη χρήση ζιζανιοκτόνων και εντομοκτόνων.

Τουρλίδα

Numenius arquata

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλμυρόβαλτοι, αλυκές, λασπότοποι, ακτές, εκβολές

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι σε όλη τη χώρα κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: LC

2009/147 ΕΚ: II/B

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): III

Μερικές εκατοντάδες άτομα ξεχειμωνιάζουν και διέρχονται από το Εθνικό Πάρκο. Ξεχωρίζει από το μεγάλο μέγεθος (είναι το μεγαλύτερο παρυδάτιο), το πάνω μέρος, που είναι γκρι-καφέ «πετρωτό», το κάτω μέρος που είναι στικτό με λεπτές ραβδώσεις, αλλά κυρίως από το μεγάλο, κυρτό ράμφος της που μπορεί να φτάσει τα 15 εκ. στα θηλυκά. Είναι χαρακτηριστική η φωνή της, ένα «θλιμένο» σφυριχτό δισύλλαβο «κου-ι» πάνω από παράκτιους υγρότοπους.

Τη βλέπουμε κυρίως σε αλίπεδα, νησίδες και λασποτόπια να αναζητά τη λεία της στη λάσπη, τη βλάστηση και την άμμο, χρησιμοποιώντας το ράμφος της με διάφορους τρόπους (π.χ. βύθιση, χτυπήματα). Απειλείται από τις παρεμβάσεις στους υγροτόπους και τη λαθροθηρία.

Λιμόζα

Limosa limosa

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλμυρόβαλτοι, αλυκές, λασπότοποι, ακτές, εκβολές, ορυζώνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι σε όλη τη χώρα κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο:	NE
2009/147 ΕΚ:	I/II B
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	III

Περαστικό κατά τη μετανάστευση όταν μερικές εκατοντάδες άτομα διέρχονται από το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού, ενώ αρκετές δεκάδες ξεχειμωνιάζουν εδώ. Περίπου στο μέγεθος της τουρλίδας. Τα ενήλικα το καλοκαίρι έχουν φαισοκόκκινο στήθος και λαιμό και ανοιχτόχρωμο κεφάλι με μικρές σκούρες ραβδώσεις και μια υπόλευκη οφθαλμική λωρίδα. Το ράμφος, που είναι όσο περίπου το 1/3 του σώματος, είναι πορτοκαλί–κόκκινο με σκούρα άκρη και τα πόδια σκούρα γκρι. Η πλάτη και οι φτερούγες είναι καφέ με λίγα πορτοκαλί–μαύρα καλυπτήρια, και στο στήθος και την κοιλιά εμφανίζονται εγκάρσιες σκούρες ραβδώσεις. Το χειμώνα το πτέρωμα είναι όλο ομοιόχρωμο γκρι–καφέ με λευκή κοιλιά. Το ουροπίγιο είναι λευκό με μαύρη ουρά, ενώ σε πτήση ξεχωρίζει επίσης μια λευκή πλατιά ρίγα στο εσωτερικό της φτερούγας.

Τρέφεται σε πλημμυρισμένες εκτάσεις με μαλάκια, προνύμφες εντόμων, σκουλήκια κλπ. Απειλείται από την υποβάθμιση των υγροτόπων (αποστραγγίσεις, μπαζώματα).

Μαυροκέφαλος γλάρος

Larus melanocephalus

Άλλες Ονομασίες: Σκυλοκούταβος

Ενδιαιτήμα: Λιμνοθάλασσες, αλατούχα έλη, εκβολές, ορυζώνες, ακτή, αλυκές, αγροί

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. Ελλάδας, σε όλη την ακτογραμμή κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο:	EN
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Καλοκαιρινός επισκέπτης. Το Εθνικό Πάρκο φιλοξενεί τις μεγαλύτερες αποικίες του στην Ελλάδα. Μεσαίου μεγέθους γλάρος. Το καλοκαίρι τα ενήλικα ξεχωρίζουν από το λευκό πτέρωμα (πάνω μέρος ελαφρά υπόλευκο), το μαύρο σπληνό κεφάλι με κίτρινο οφθαλμικό δακτύλιο, τα κόκκινα πόδια και ράμφος με ένα μαύρο στίγμα πριν την άκρη. Το χειμώνα χάνεται το μαύρο κάλυμμα του κεφαλιού (παραμένουν ανές ραβδώσεις στο πίσω μέρος) και ο οφθαλμικός δακτύλιος. Το χειμώνα τα πουλιά βρίσκονται συνήθως στη θάλασσα.

Φωλιάζει σε χαμηλές νησίδες παράκτια των εκβολών και σε λιμνοθάλασσες. Τρέφεται, εκτός από τη θάλασσα, και στις γύρω αγροτικές εκτάσεις και ορυζώνες με έντομα και σκουλήκια, μαλάκια, ψάρια και ενίοτε και φυτικές ύλες.

Οι αποικίες του παρουσιάζουν έντονες διακυμάνσεις όσον αφορά τον αριθμό ζευγών που μπορεί να φωλιάσουν κάθε χρόνο, λόγω επεμβάσεων κοντά στους χώρους που φωλιάζει. Η έντονη κακοκαιρία μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την αναπαραγωγή.

Λεπτόραμφος Γλάρος

Chroicocephalus genei

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλμυρόβαλτοι, εκβολές, ακτή

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη την ακτογραμμή κατά τη μετανάστευση και το χειμώνα, φωλιάζει μόνο στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού

Κόκκινο Βιβλίο:	VU
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Παρών όλο το χρόνο, πάνω από εκατό ζεύγη σχηματίζουν τις μοναδικές αποικίες του είδους στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στις εκβολές του Αξιού και του Αλιάκμονα. Εμφανίζεται σε πολύ μεγαλύτερους αριθμούς το χειμώνα και κατά τη μετανάστευση. Μεσαίου μεγέθους γλάρος κι αυτός, έχει χαρακτηριστικά σχετικά μακρύτερο λαιμό και λεπτό σκούρο ράμφος, που φαίνεται και μαύρο από απόσταση, και κοκκινωπά πόδια. Το πάνω μέρος είναι γκρι μέχρι την πλάτη, όπου γίνεται λευκό από τη βάση του λαιμού και πάνω, όπως και στο κάτω μέρος που στα ενήλικα έχει μια ελαφριά ρόδινη χροιά. Οι φτερούγες έχουν στην άκρη μια πλατιά λευκή λωρίδα (εμφανέστερη σε πτήση) και μαύρα άκρα στη γωνία τους.

Φωλιάζει σε παράκτιες νησίδες ακόμα και ανάμεικτα με άλλα είδη, και τρέφεται με ψάρια έντομα και άλλα ασπόνδυλα. Απειλείται και αυτός από την ενόχληση και καταστροφή των χώρων αναπαραγωγής, τη διάβρωση των νησίδων και τη ρύπανση των εκβολικών οικοσυστημάτων.

Γελογλάρονο

Gelochelidon nilotica

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, αλμυρόβαλτοι, εκβολές, ακτή, αγροί

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β. και Δυτ. Ελλάδας, σε όλη την ακτογραμμή κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο:	VU
2009/147 ΕΚ:	I
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, φωλιάζει στο Εθνικό Πάρκο με τον πληθυσμό να ξεπερνά τα εκατό ζεύγη. Σχετικά μεγάλο γλαρόνι με λευκό το κάτω μέρος, γκρι φτερούγες και πλάτη και μαύρη κορόνα, αυχένα, ράμφος (πιο κοντό και χοντρό από τα άλλα γλαρόνια) και πόδια. Η άκρη της φτερούγας είναι ελαφριά μαυριδερή.

Φωλιάζει παράκτια και σε νησίδες και τρέφεται σε υγροτόπους, αγρούς, ορυζώνες και λιβάδια με έντομα αλλά και μικρά σπονδυλωτά, ακόμα και με τρωκτικά και πουλιά. Τα έντομα πιάνονται στον αέρα, αλλά και στο έδαφος (οι προνύμφες). Θορυβώδες κοντά στις αποικίες του, απειλείται κι αυτό, όπως όλα τα είδη που φωλιάζουν σε παρόμοια ενδιαίτηματα, από την ενόχληση και την καταστροφή στους χώρους φωλεοποίησης.

Νανογλάρονο

Sternula albifrons

Ενδιαιτήμα: Λιμνοθάλασσες, ποταμοί, εκβολές, ακτές, αλυκές

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β., Κ. και Δυτ. Ελλάδας, νησιά, σε όλη την ακτογραμμή κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: NT

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, περίπου 100 ζευγάρια φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Το μικρότερο γλαρόνι, περίπου σε μέγεθος περιστεριού. Το καλοκαίρι τα ενήλικα έχουν κίτρινο ράμφος με μαύρη άκρη και πορτοκαλί πόδια, καθώς και μαύρη κορόνα, αυχένα και οφθαλμική λωρίδα, ενώ χαρακτηριστικό είναι το λευκό μέτωπο. Μακριές, λεπτές γκρι φτερούγες και πλάτη με μαύρα ακροφτέρουγα. Φωλιάζει σε λουρνοσιδες, νησιδες και παραλίες, προτιμώντας χαλίκια, κελύφη και άλλα αντικείμενα από τη γυμνή άμμο, σχηματίζοντας συνήθως μικρές αμιγείς αποικίες, ακόμη και μακριά από τις εκβολές, στον άνω ρου των ποταμών. Τρέφεται κυρίως με ψαράκια που συλλαμβάνει με συνεχείς βουτιές, συχνά μετά από γρήγορο επιτόπιο φτεροκόπημα (hovering). Επίσης, με έντομα, σκουλήκια και μικρά καρκινοειδή.

Απειλείται και αυτό από την ενόχληση και καταστροφή στους χώρους φωλεοποίησης και την απότομη άνοδο της στάθμης από φυσικούς ή τεχνητούς παράγοντες (π.χ. άνοιγμα φραγμάτων, παλίρροιες).

Ποταμογλάρονο

Sterna hirundo

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, ποταμοί, εκβολές, ακτές, αλυκές

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β., Κ. και Δυτ. Ελλάδας, νησιά, σε όλη την ακτογραμμή κατά τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: LC

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, ο πληθυσμός του μπορεί και να υπερβεί τα 1.000 ζεύγη, καθιστώντας τους υγροτόπους του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού διεθνούς σημασίας για το είδος. Γκρι φτερούγες, κοιλιά (όχι τόσο σκούρα) και πλάτη, με μαύρη κορόνα και αυχένα, και έντονο κόκκινο ράμφος (με μαύρη άκρη κάποιες φορές) και πόδια. Ακροφτέρουγο πιο σκούρο από την υπόλοιπη φτερούγα. Έντονα διχαλωτή ουρά, σαν χελιδονιού.

Φωλιάζει σε ακτές, τεχνητές εξέδρες και νησίδες σε μικρές αποικίες ή και μεμονωμένα, ενώ τρέφεται κυρίως με ψάρια που πιάνει στη θάλασσα (ακόμα και σε λιμάνια) και γλυκό νερό με θεαματικές βουτιές. Απειλείται από την υπεραλίευση, τη ρύπανση και την καταστροφή των χώρων φωλοποίησης (διάβρωση, πλημμύρες, παρεμβάσεις) και την ενόχλησή κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής. Η διαδοχή της βλάστησης συχνά καθιστά κάποιες νησίδες ακατάλληλες για φώλιασμα.

Μικρογαλιάντρα

Calandrella bracydactyla

Ενδιαίτημα: Λιβάδια, αγροί, αλμυρόβαλτοι, αμμοθίνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε μεγάλο μέρος της χώρας

Κόκκινο Βιβλίο: NE

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης κυρίως, φωλιάζει σε ανοιχτές εκτάσεις στις εκβολές των ποταμών, την Αλυκή Κίτρους και γύρω από την κοίτη του Αξιού. Αμμόχρωμο πάνω μέρος, υπόλευκο κάτω με αραιές ραβδώσεις στα πλάγια. Μέσα καλυπτήρια της φτερούγας σκούρα με ανοιχτές άκρες, ενώ τα πιο πολλά άτομα έχουν στα πλάγια της βάσης του λαιμού μαύρο στίγμα. Το ράμφος είναι σχετικά μικρό, τριγωνικό.

Χαρακτηριστικό μονότονο κελαρυστό κελάηδημα που δίνεται με κυματοειδή πτήση, μπορεί όμως κατά περιπτώσεις να είναι πολύ ποικίλο και να περιέχει και κελαηδήματα από άλλα είδη.

Απειλείται κυρίως από την εντατικοποίηση της γεωργίας και την εγκατάλειψη της ήπιας κτηνοτροφίας και γενικά από τις αλλαγές χρήσεων γης στις ανοιχτές εκτάσεις όπου ζει.

Αλκυόνα / Αλκυόνη

Alcedo atthis

Ενδιαίτημα: Λιμνοθάλασσες, ποταμοί, λίμνες, εκβολές, ακτές

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Υγρότοποι Β., Κ. και Δυτ. Ελλάδας, σε όλη τη χώρα το χειμώνα

Κόκκινο Βιβλίο: DD

2009/147 ΕΚ: I

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Παρούσα όλο το χρόνο, σε μεγαλύτερους αριθμούς το χειμώνα. Συνήθως τη βλέπει κανείς στην παράκτια ζώνη, καθισμένη στην άκρη των νερών σε προφανείς θέσεις όπως βάρκες, πασσάλους και κλαδιά. Δεν υπάρχουν επιβεβαιωμένα στοιχεία για την αναπαραγωγή της στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Είναι ένα πολύχρωμο είδος με μπλε ηλεκτρικό πάνω μέρος (το μπλε στην πλάτη και την ουρά είναι λιγότερο έντονο), κορόνα, αυχένα και λωρίδα σαν «μουστάκι» και κοκκινωπό κάτω μέρος και μάγουλα. Λευκό πηγούνι και λωρίδα στο πλάι του κοντού λαιμού. Το ράμφος είναι ισχυρό, ίσιο και δυσανάλογα μακρύ, ολόμαυρο στο αρσενικό, με κόκκινη βάση στο θηλυκό. Πόδια έντονα κόκκινα, αναλογικά μικρά. Χαρακτηριστική εικόνα το γρήγορο πέρασμα της χαμηλά πάνω από το νερό, σαν γαλάζιο βέλος που συχνά αφήνει την χαρακτηριστική σφυριχτή φωνή της. Φωλιάζει σε κοιλοότητες που σκάβει η ίδια σε πρηνή και τρέφεται κυρίως με μικρά ψάρια που πιάνει με θεαματικές βουτιές, είτε από κλαδιά και πασσάλους, είτε μετά από επιτόπιο φτεροκόπημα χαμηλά πάνω από το νερό. Τρέφεται και με υδρόβια έντομα. Απειλείται από τις παρεμβάσεις στις κοίτες των ποταμών και από τη ρύπανση.

Μελισσοφάγος

Merops apiaster

Ενδιαίτημα: Λιβάδια, αγροί, αμμώδη πρανή

Εξάπλωση στην Ελλάδα:

Β. κυρίως Ελλάδα,
σε όλη τη χώρα κατά
τη μετανάστευση

Κόκκινο Βιβλίο: NE

2009/147 ΕΚ: –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Καλοκαιρινός επισκέπτης, μερικές δεκάδες ζευγάρια φωλιάζουν στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Απαραγνώριστο είδος, από τα «εξωτικά» πουλιά της Ευρώπης, λόγω των χρωμάτων του, μαζί με την αλκυόνη και τη χαλκοκουρούνα. Πλάτη, αυχέννας και φτερούγες εσωτερικά πυρρόχρωμα που στην πλάτη ξανθίζουν, κίτρινο πηγούνι πλαισιωμένο από μαύρη λωρίδα που περνά και από το μάτι, και εκτυφλωτικό γαλαζοπράσινο κάτω μέρος και ακροφτέρουγα. Ράμφος λεπτό, μακρύ και ελαφρά κυρτό προς τα κάτω. Χαρακτηριστική σε πτήση η μαύρη λωρίδα στο τελείωμα των πτητικών φτερών και τα μακρύτερα δύο κεντρικά πηδαλιούχα που δείχνουν σαν αγκάθια στο κέντρο της σφηνοειδούς ουράς.

Φωλιάζει σε τρύπες που σκάβει ο ίδιος σε αμμώδη πρανή, και τρέφεται σε λιβάδια και αγρούς με μεγάλα ιπτάμενα έντομα που πιάνει στον αέρα (υμενόπτερα, οδοντόγαθα, κολεόπτερα κ.ά.).

Απειλείται από την απουσία κατάλληλων χώρων για φώλιασμα και την εντατικοποίηση της γεωργίας.

Αρμυρήθρες

Salicornia perennans, Sarcocornia perennis, S. fruticosa

Ενδιαίτημα: Αλμυρόβαλτοι

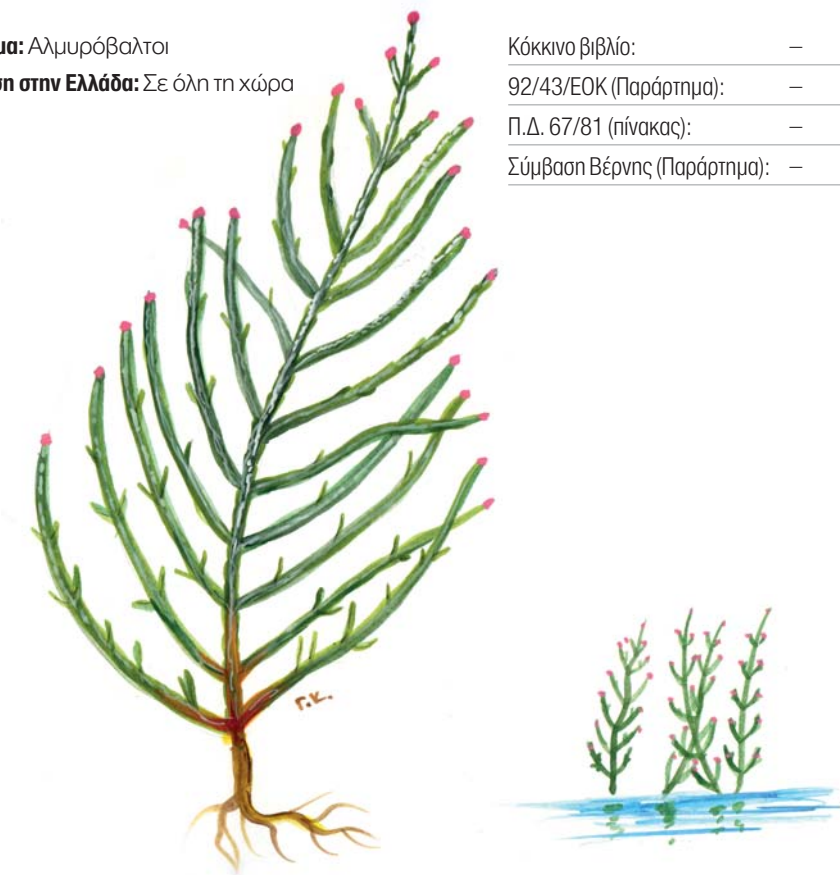
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: —

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): —

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): —

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): —

Όπως προδίδει το όνομά τους, οι αρμυρήθρες (αλόφυτα) είναι φυτά προσαρμοσμένα να ζουν σε αλατούχα εδάφη. Έχουν χαρακτηριστική σαρκώδη εμφάνιση που οφείλεται στην αυξημένη πρόσληψη νερού στο εσωτερικό τους, το οποίο αποτελεί αντισταθμιστικό μηχανισμό ενάντια στην υψηλή αλατότητα. Τα λεπιδοστά φύλλα τους μετά βίας διακρίνονται, ενώ τα άνθη τους είναι μικροσκοπικά, με αποτέλεσμα οι σαρκώδεις αρθρωτοί βλαστοί τους να μοιάζουν με πράσινα δαχτυλάκια που ξεπροβάλλουν από το λασπώδες έδαφος, το οποίο συχνά χρωματίζεται άσπρο από το αλάτι. Το φθινόπωρο, οι αρμυρήθρες παίρνουν έντονο κόκκινο χρώμα, εξαιτίας της αύξησης της αλατότητας κατά την εποχική κατάκλιση των αλατούχων ελών από το θαλασσινό νερό και δημιουργούν ένα τοπίο εντυπωσιακής ομορφιάς. Αν και πρόκειται για είδη ευρείας εξάπλωσης, ο βιότοπός τους έχει υποστεί συρρίκνωση κατά το παρελθόν σε όλη τη Μεσόγειο και την Ελλάδα λόγω αποστράγγισης και κατασκευαστικών έργων για οικιστική και τουριστική ανάπτυξη.

Αρμυρίκι

Tamarix spp.

Άλλες ονομασίες: Βρέζι

Ενδιαίτημα: Ποτάμια–κανάλια, παραποτάμιο δάσος, αλμυρόβαλτοι

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: –

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): –

Θαμνώδης είδος, το οποίο, παρά το όνομά του, έχει την ικανότητα να ζει κοντά τόσο σε υφάλμυρα, όσο και σε γλυκά νερά. Χάρη στους ειδικούς πολυάριθμους αδένες των φύλλων του, εκκρίνει το πλεονάζον αλάτι που προσλαμβάνει από τις ρίζες πίσω στο εξωτερικό περιβάλλον. Το ριζικό του σύστημα φτάνει σε μεγάλο βάθος βοηθώντας στη στήριξη του εδάφους. Τα φύλλα του είναι χαρακτηριστικά, καθώς σχηματίζουν μικροσκοπικά αλληλεπικαλυπτόμενα λέπια πάνω στους βλαστούς. Το αρμυρίκι ανθίζει από την άνοιξη έως τις αρχές του καλοκαιριού προσελκύνοντας μέλισσες και άλλα έντομα με τα όμορφα ρόδινα–λευκορόδινα άνθη του. Έχει ιδιαίτερη σημασία για την ορνιθοπανίδα του Εθνικού Πάρκου, καθώς πολλά πουλιά, όπως οι ερωδιοί, οι κορμοράνοι και οι λαγγόνες, βρίσκουν στις συστάδες των αρμυρικιών καταφύγιο και θέσεις για φώλιασμα. Δυστυχώς, οι συστάδες αυτές έχουν υποστεί έντονη υποβάθμιση στο χώρο του Εθνικού Πάρκου, καθώς οι τύποι οικοτόπων με αυτήν τη βλάστηση χρησιμοποιούνται ως βοσκότοποι και χώροι παράνομης απόθεσης απορριμμάτων.

Θαλάσσια λεβάντα

Limonium vulgare, *L. bellidifolium*

Ενδιαίτημα: Αλμυρόβαλτοι

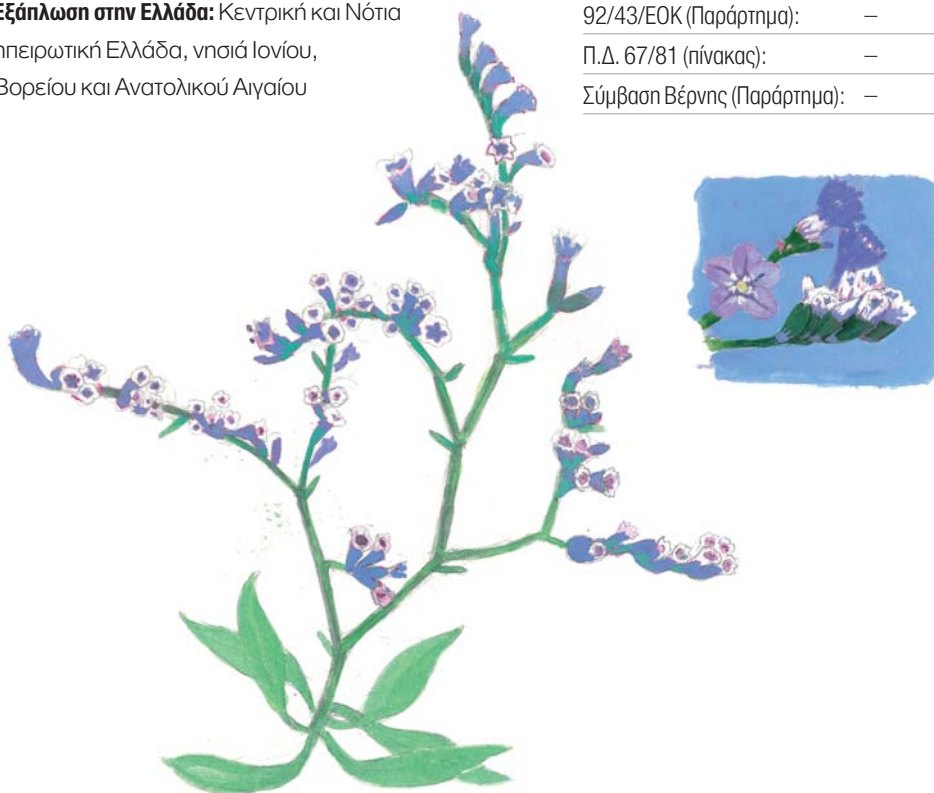
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Κεντρική και Νότια ηπειρωτική Ελλάδα, νησιά Ιονίου, Βορείου και Ανατολικού Αιγαίου

Κόκκινο βιβλίο: —

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): —

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): —

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): —

Το γένος *Limonium* είναι το πέμπτο πολυπληθέστερο γένος της ελληνικής χλωρίδας, αριθμώντας συνολικά 87 είδη. Παρότι δεν συγγενεύουν με τη γνωστή λεβάντα, τα είδη του γένους *Limonium* αναφέρονται συχνά με την κοινή ονομασία “θαλάσσια λεβάντα” που οφείλεται στο χρώμα των χαριτωμένων μικρών λουλουδιών τους. Τα συγκεκριμένα φυτά είναι από τα πλέον χαρακτηριστικά και όμορφα της χλωρίδας των ακτών. Ειδικότερα τα είδη *L. vulgare* & *L. bellidifolium* είναι τυπικό αλοφυτικό είδος των παράκτιων αλμυρόβαλτων της Ελλάδας. Έχει τη δυνατότητα να επιβιώνει στο αντίξοο αλατούχο περιβάλλον, όπου η συγκέντρωση άλατος στο έδαφος μεταβάλλεται εποχικά λόγω της περιοδικής κατάκλισης του από το θαλασσινό νερό, χάρη στους αλατούχους αδένες στα φύλλα του, από τους οποίους εκκρίνει το πλεονάζον αλάτι στο εξωτερικό περιβάλλον.

Αλμιόνη

Halimione portulacoides

Άλλες ονομασίες: Αντράκλα της θάλασσας

Ενδιαίτημα: Αλμυρόβαλτοι

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο:	—
92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα):	—
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	—

Μαζί με τις αρμυρήθρες, η αλμιόνη είναι κυρίαρχο αλοφυτικό είδος των αλατούχων ελών. Είναι όμως μεγαλύτερου μεγέθους από τις αρμυρήθρες, δεν είναι τόσο σαρκώδης και δεν παίρνει έντονο κόκκινο χρώμα το φθινόπωρο. Έχει πεπλατυσμένα γκριζοπράσινα ή ασημοπράσινα φύλλα με νόστιμη αλμυρή γεύση, η οποία οφείλεται στην ικανότητα της αλμιόνης να συσσωρεύει αλάτι στα φύλλα της και κατόπιν να το εκκρίνει στο εξωτερικό περιβάλλον μέσω ειδικών κύστεων στην επιφάνεια των φύλλων. Χάρη σε αυτό το μηχανισμό, η αλμιόνη μπορεί και επιβιώνει στις συνθήκες αυξημένης αλατότητας. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά ανθεκτικό φυτό, προσαρμόσιμο σε πολλά διαφορετικά επίπεδα αλατότητας του εδάφους. Κοινό είδος των παράκτιων υγροτόπων σε όλη την Ευρώπη, δεν αντιμετωπίζει άμεση απειλή, όμως ο βιότοπός της έχει συρρικνωθεί κατά το παρελθόν σε όλη τη Μεσόγειο και την Ελλάδα λόγω αποστράγγισης και κατασκευαστικών έργων για οικιστική και τουριστική ανάπτυξη.

Αγριοκάλαμο

Phragmites australis

Άλλες ονομασίες: Κοινό καλάμι, Νεροκάλαμο

Ενδιαίτημα: Καλαμιώννας, ποτάμια, κανάλια, λίμνες, υγρολίβαδα, αλμυρόβαλτοι, αλοφυτικά έλη, αμμοθίνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο:	—
92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα):	—
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	—
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	—

Κυρίαρχο είδος των καλαμιώνων, το αγριοκάλαμο συχνά σχηματίζει εκτεταμένες αμιγείς συστάδες κατά μήκων των καναλιών και των κύριων ποταμών του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού. Οι συστάδες του έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον υγρότοπο, καθώς σε αυτές βρίσκουν θέσεις προστασίας και φωλιάσματος πολυάριθμα είδη πουλιών. Το αγριοκάλαμο φτάνει σε μεγάλο ύψος, έως και 6 μέτρα, το οποίο μπορεί να υποστηρίξει ενάντια στους δυνατούς ανέμους του υγροτόπου χάρη στο χαρακτηριστικό λεπτό και κοίλο βλαστό του που μοιάζει με κούφιο σωλήνα. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά «πετυχημένο» είδος, το οποίο έχει τη δυνατότητα να εποικίζει περιοχές τόσο με γλυκό όσο και υφάλμυρο νερό σε όλο τον κόσμο. Επίσης, μπορεί να εναλλάσσει το φωτοσυνθετικό μηχανισμό του ανάλογα με τη διαθεσιμότητα νερού, να επιβιώνει σε ακραία περιβάλλοντα, όπως οι υψηλές θερμοκρασίες ή οι συνθήκες αυξημένου διοξειδίου του άνθρακα και να φιλτράρει το νερό, ιδιότητα χάρη στην οποία χρησιμοποιείται για τον καθαρισμό των λυμάτων.

Βούρλα

Οικογένεια *Juncaceae*

Ενδιαίτημα: Αλμυρολίβαδα, αλμυρόβαλτοι, αμμοθίνες, υγρολίβαδα, καλαμιώνες, λίμνες, ποτάμια–κανάλια, παραποτάμιο δάσος

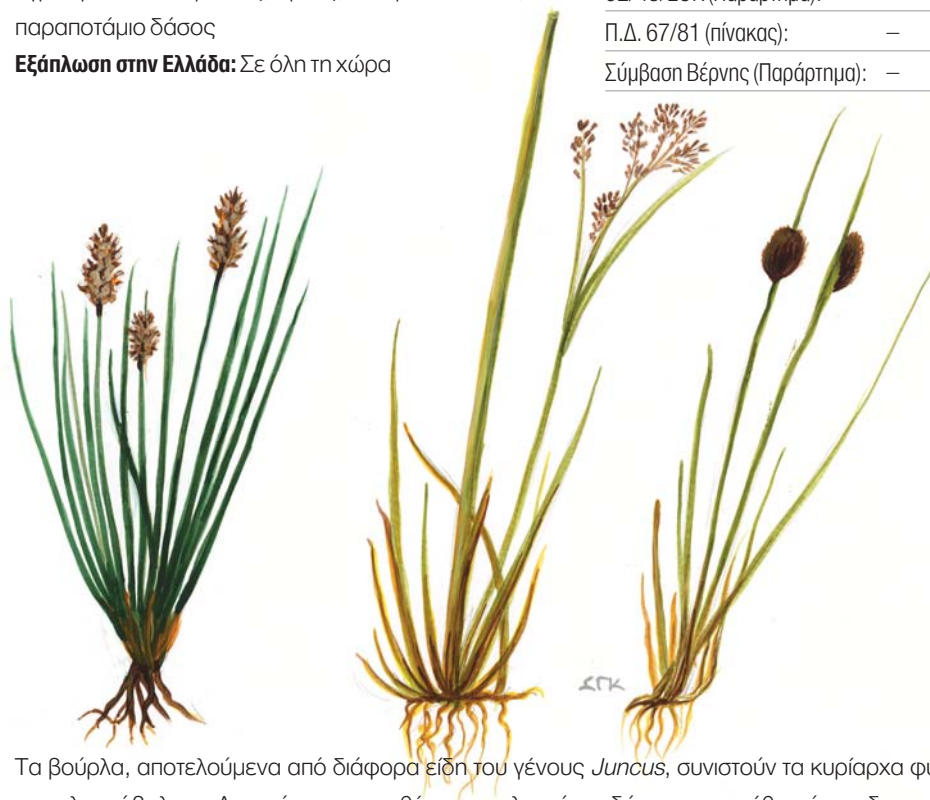
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: –

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): –

Τα βούρλα, αποτελούμενα από διάφορα είδη του γένους *Juncus*, συνιστούν τα κυρίαρχα φυτά των αλμυρόβαλτων. Αναπτύσσονται σε θέσεις με αλατούχα εδάφη που συνήθως όμως δεν κατακλύζονται από το θαλασσίνο νερό κατά την πλημμυρίδα, αλλά και σε άλλες υγρές θέσεις με υφάλμυρο ή γλυκό νερό. Παρέχουν τροφή και καταφύγιο σε πολλά είδη εντόμων, πουλιών και θηλαστικών. Τα βούρλα έχουν χαρακτηριστική θυσανωπή εμφάνιση με πολυάριθμους επιμήκεις οξύληκτους βλαστούς και φύλλα που καταλήγουν σε σύνθετες ταξιανθίες από αφανή καφετιά άνθη. Οι βλαστοί τους χρησιμοποιούνται σε διάφορες πλεκτές κατασκευές, όπως καρέκλες, καλάθια ή χαλιά, ενώ παλαιότερα χρησιμοποιούνταν και ως κεριά ή φυτίλια σε λάμπες. Παρότι τα περισσότερα είδη βούρλων δεν είναι σπάνια, ο κύριος βιότοπός τους, οι αλμυρόβαλτοι, έχει συρρικνωθεί σημαντικά σε όλη τη Μεσόγειο και την Ελλάδα λόγω επέκτασης των καλλιεργειών και εξαιτίας αποστραγγιστικών και κατασκευαστικών έργων. Στο χώρο του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού έχουν υποβαθμιστεί σημαντικά λόγω της υπερβόσκησης.

Ψαθί

Typha spp.

Ενδιαίτημα: Καλαμιώννας, ποτάμια, κανάλια

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: –

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): –

Το ψαθί είναι το δεύτερο επικρατέστερο φυτό των καλαμιώνων μετά το αγριοκάλαμο. Στην πραγματικότητα πρόκειται για διάφορα είδη που ανήκουν στο γένος *Typha*, το όνομα του οποίου προέρχεται από την ελληνική λέξη “τύφος”, που σημαίνει βάλτος. Ως ένα από τα κυρίαρχα φυτά των καλαμιώνων, το ψαθί έχει σημαντική λειτουργία στον υγρότοπο, καθώς οι συστάδες του αποτελούν καταφύγιο και θέσεις φωλιάσματος για διάφορα είδη πουλιών. Έχει επιμήκη φύλλα και εντυπωσιακές κυλινδρικές, εξαιρετικά συμπαγείς ταξιανθίες με καφετί χρώμα και βελουδίνη υφή, αποτελούμενες από χιλιάδες αφανή άνθη σε ιδιαίτερη διάταξη: το ανώτερο μέρος της ταξιανθίας αποτελείται αποκλειστικά από αρσενικά άνθη, ενώ το κατώτερο αποκλειστικά από θηλυκά άνθη. Κατά το παρελθόν το ψαθί είχε πολλές χρήσεις σε διάφορα μέρη του κόσμου. Οι ρίζες και τα άνθη του χρησιμοποιούνταν ως τροφή, οι σπόροι για την παραγωγή λαδιού, τα φύλλα και οι βλαστοί του για την παραγωγή ινών κ.ά.

Κρίνος της θάλασσας

Pancratium maritimum

Ενδιαίτημα: Αμμοθίνες

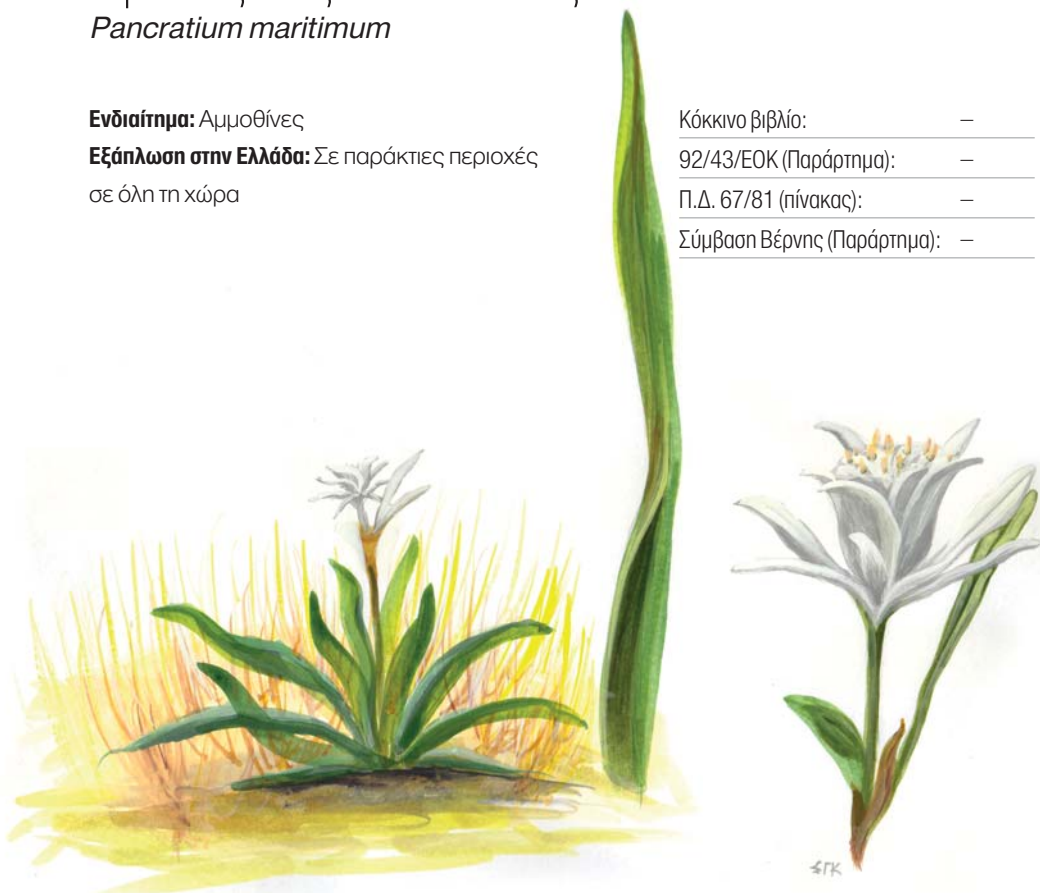
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε παράκτιες περιοχές σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: —

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): —

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): —

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): —

Το ομορφότερο φυτό των ελληνικών ακτών, ο κρίνος της θάλασσας ανθίζει από τα μέσα του καλοκαιριού έως τις αρχές του φθινοπώρου εντυπωσιάζοντας με τα μεγάλα αρωματικά λευκά άνθη του τους επισκέπτες της παραλίας. Καθώς προχωρά το φθινόπωρο, η άμμος γεμίζει από τους σπόρους του, που μοιάζουν με μικρά καρβουνάκια. Το όνομα του γένους, *Pancratium* δηλώνει «δύναμη» (παν+κράτος), υπονοώντας τις φαρμακευτικές του ιδιότητες ή την αντοχή στις αντίξοες συνθήκες της ζωής κοντά στη θάλασσα. Το όνομα του είδους, *maritimum*, παραπέμπει στο βιότοπό του, ο οποίος είναι οι παραθαλάσσιες αμμουδιές της Μεσογείου, των Κανάριων Νήσων και της Μαύρης Θάλασσας. Παρότι η κατάσταση των πληθυσμών του στην Ελλάδα δεν είναι λεπτομερώς καταγεγραμμένη, υπάρχει ανησυχία σε πολλές περιοχές για μείωση της εμφάνισής του, εξαιτίας των έντονων απειλών που δέχεται: ανεξέλεγκτη συλλογή από ασυνείδητους επισκέπτες, άναρχη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη και κίνηση τροχοφόρων στην παραλία. Προστατεύεται σε εθνικό επίπεδο με ειδική νομοθετική ρύθμιση.

Νεροκάστανο

Trapa natans

Ενδιαιτήμα: Ποτάμια, κανάλια, λίμνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Βόρεια Ελλάδα

Κόκκινο βιβλίο: —

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): —

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): (γ) Μη ενδημικά, σπάνια και κινδυνεύοντα είδη

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): I

Υδροβίο φυτό των στάσιμων ή χαμηλής ροής υδάτων, το οποίο συγκρατείται στο βυθό με τις ρίζες του, ενώ τα ρομβοειδή φύλλα του επιπλέουν με την εντυπωσιακή σπειροειδή τους διάταξη στην επιφάνεια του νερού. Χαρακτηριστικοί είναι οι καρποί του, οι οποίοι μοιάζουν με κάστανα (“νεροκάστανο”) που φέρουν τέσσερις απολήξεις σαν κέρατα και αποτελούν εξαιρετική τροφή για τα ζώα του υγροτόπου. Χρησιμοποιούνταν ως τροφή και από τον πρωτόγονο άνθρωπο, συνήθεια που συναντάται και σήμερα κυρίως στις χώρες της Ασίας. Το ευρασιατικό αυτό είδος δεν θεωρείται συνολικά απειλούμενο, μάλιστα έχει εισαχθεί στην Αφρική και τη Βόρεια Αμερική, όπου τοπικά είναι ξενικό. Παρόλα αυτά, στη Μεσόγειο είναι εξαιρετικά σπάνιο και ειδικότερα στην Ελλάδα, όπου απαντάται σε λίγους μόνο υγροτόπους της βόρειας ηπειρωτικής χώρας. Η συρρίκνωση των υγροτοπικών εκτάσεων για καλλιέργειες και οικιστική ανάπτυξη απειλούν την ακεραιότητα και την υδατική ισορροπία του βιοτόπου του νεροκάστανου και κατ' επέκταση τους πληθυσμούς του.

Ποταμογείτονας

Potamogeton nodosus, *P. natans*, *P. perfoliatus*

Ενδιαιτήμα: Ποτάμια, κανάλια, λίμνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: —

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): —

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): —

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): —

Η ονομασία “ποταμογείτονας” αναφέρεται σε ένα μεγάλο αριθμό υδρόβιων φυτικών ειδών του γένους *Potamogeton*, από τα οποία δεκατρία απαντούν στην Ελλάδα. Τα διαφορετικά είδη διακρίνονται μεταξύ τους σχετικά εύκολα σε ορισμένες περιπτώσεις από τη μορφολογία των φύλλων, τα οποία για παράδειγμα μπορεί να είναι επιμήκη και λογχοειδή (*P. nodosus*), ευρέως ωοειδή (*P. natans*) ή ωοειδή και λογχοειδή, μερικώς καλύπτοντα το βλαστό και με κυματιστά κράσπεδα (*P. perfoliatus*). Πρόκειται για είδη των ρεόντων ή στάσιμων υδάτων, τα οποία μπορεί να φτάνουν σε πολύ μεγάλο μέγεθος (έως και 3 μέτρα μήκος στο είδος *P. perfoliatus* ή ακόμη μεγαλύτερο σε άλλα είδη). Έχουν έρποντα ριζώματα, με τα οποία στηρίζονται στο βυθό, ενώ τα ημιδιαφανή πράσινα φύλλα τους είναι βυθισμένα ή επιπλέον στο νερό. Παρότι δεν έχουν εντυπωσιακά άνθη, είναι ιδιαίτερα ευδιάκριτα κατά την περίοδο της ανθοφορίας χάρη στις επιμήκεις στιβαρές ταξιανθίες τους που αναδύονται από το νερό σχεδόν σε ορθή γωνία.

Φακή του νερού

Lemna minor, L. gibba

Ενδιαίτημα: Ποτάμια, κανάλια, λίμνες

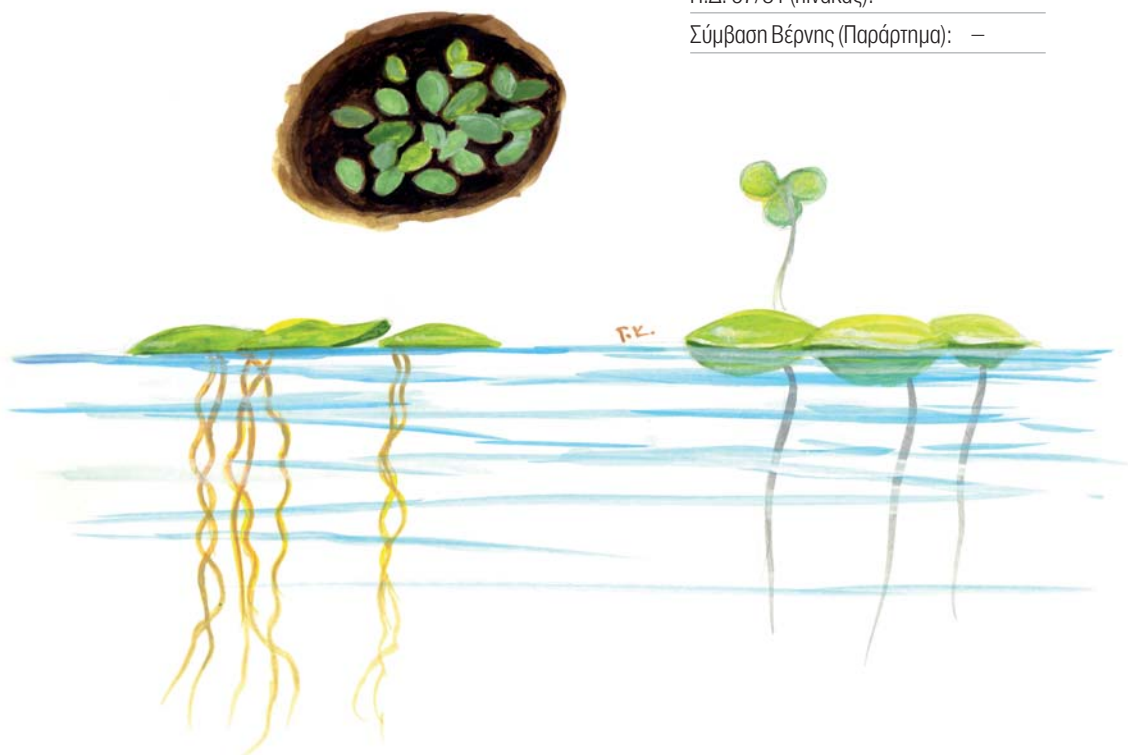
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: –

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): –

Μικρό υδρόβιο φυτό των στάσιμων και χαμηλής ροής υδάτων με κοσμοπολίτικη εξάπλωση. Από βοτανική άποψη δεν συγγενεύει με το ομώνυμο όσπριο, παρά οφείλει την ονομασία του στη μορφολογική ομοιότητα με τη φακή, καθώς έχει πεπλατυσμένο ωσειδές σχήμα και μικρό μέγεθος που συνήθως δεν ξεπερνά τα 5 χλστ. Η φακή του νερού όμως έχει ανοικτοπράσινο χρώμα. Επιπλέει ελεύθερα στην επιφάνεια του νερού, ενώ οι υποτυπώδεις ρίζες της αιωρούνται στο νερό. Εμφανίζεται σε μεσοτροφικά έως ευτροφικά νερά (με μεσαία έως υψηλή συγκέντρωση θρεπτικών αλάτων), πλούσια σε νιτρικά. Δημιουργεί μεγάλους πληθυσμούς, αποτελούμενους από χιλιάδες άτομα που σχηματίζουν ένα πυκνό πράσινο χαλί στην επιφάνεια του νερού. Αποτελεί αγαπημένη τροφή για τα ψάρια και τα πουλιά του υγροτόπου. Χρησιμοποιείται και από τον άνθρωπο στη διαχείριση των λυμάτων, την παραγωγή βιοαιθανόλης, στον έλεγχο της ρύπανσης των υδάτων, ενώ θεωρείται ότι έχει και θεραπευτικές δράσεις.

Φτέρη του νερού

Salvinia natans

Ενδιαίτημα: Ποτάμια, κανάλια, λίμνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Βόρεια και Κεντρική ηπειρωτική χώρα

Κόκκινο βιβλίο: —

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): —

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): (γ) Μη Ενδημικά,
Σπάνια και Κινδυνεύοντα είδη

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): I

Ευρασιατικό είδος υδρόβιας φτέρης που επιπλέει σε στάσιμα ή χαμηλής ροής ύδατα σχηματίζοντας συχνά τάπητα μαζί με τη φακή του νερού και τους ποταμογείτονες. Τα φύλλα της έχουν μέγεθος περίπου 2 εκ. και καλύπτονται από τρίχες πολύπλοκης δομής που της προσδίδουν τη χαρακτηριστική ανάγλυφη επιφάνεια των φύλλων της και εξαιρετική αδιαβροχοποίηση. Σημειώνεται ότι η δομή αυτή μελετάται από τους επιστήμονες για εφαρμογές στη βιομηχανία ανάπτυξης νέων υλικών. Η φτέρη του νερού είναι επίσης ένα πολύτιμο βιολογικό όπλο κατά της ρύπανσης των υδάτων, καθώς θεωρείται «υπερσυσσωρευτής» βαρέων μετάλλων, δηλαδή συσσωρεύει στο εσωτερικό της διάφορα επικίνδυνα βαριά μέταλλα, όπως ο υδράργυρος, απομακρύνοντάς τα από το περιβάλλον. Παρότι έχει ευρεία συνολική εξάπλωση και την ικανότητα να αναπαράγεται ταχύτατα σχηματίζοντας μεγάλους πληθυσμούς, παρουσιάζει ανησυχητικά φθίνουσες τάσεις σε αρκετές χώρες. Ήδη θεωρείται επίσημα ως Τοπικά Εκλιπόν στην Ολλανδία και στην Ελβετία, ενώ αποτελεί Κινδυνεύον ή Κρισίμως Κινδυνεύον είδος και έχει τεθεί υπό καθεστώς προστασίας σε διάφορες χώρες της Ευρώπης, μεταξύ αυτών και στην Ελλάδα.

Lindenia tetraphylla

Λιβελούλα

Άλλες ονομασίες: Ελικοπτεράκι

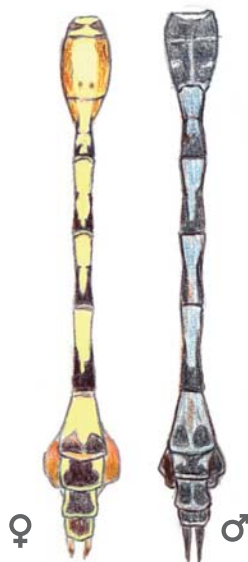
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε ολόκληρη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: —

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): II, IV

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): —

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Διακρίνεται από το χαρακτηριστικό εξόγκωμα στο οπίσθιο άκρο του σώματος του, που έχει τη μορφή λεπίδας, γι' αυτό και το κοινό του όνομα στην αγγλική γλώσσα είναι *bladetail* (λεπιδωτή ουρά). Οι λιβελοούλες ζουν σε γλυκά νερά, ποτάμια, λίμνες, έλη και άλλους υγροτόπους και τρέφονται με άλλα ασπόνδυλα του γλυκού νερού. Ο βιολογικός της κύκλος σχετίζεται άμεσα με την ύπαρξη του νερού. Γεννάει τα αυγά της στο νερό, ενώ οι νύμφες της ζουν εξολοκλήρου μέσα σ' αυτό μέχρι το στάδιο του ώριμου ατόμου. Οι υδρόβιες προνύμφες τρέφονται με άλλα ασπόνδυλα του γλυκού νερού. Τα ενήλικα είναι και αυτά σαρκοφάγα και κυνηγούν την τροφή τους στις περιοχές γύρω από τους υγροτόπους.

Οι κίνδυνοι που απειλούν τους πληθυσμούς του είδους σχετίζονται με την κατάσταση διατήρησης των βιοτόπων στους οποίους απαντά. Λόγω της άμεσης σχέσης του με το γλυκό νερό, το είδος υφίσταται όλες τις επιπτώσεις της κακής διαχείρισης του νερού: ρύπανση, αποστράγγιση, αποξήρανση κ.ά. Το είδος *Lindenia tetraphylla* είναι από τα σπανιότερα είδη λιβελοούλας στην Ευρώπη. Χαρακτηρίζεται ως είδος με μεσογειακή εξάπλωση.

Lycaena dispar

Πεταλούδα

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Βόρειο Ελλάδα

Κόκκινο βιβλίο:	VU
92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα):	II, IV
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	–
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Η πεταλούδα *Lycaena dispar* είναι μια εντυπωσιακή πεταλούδα πορτοκαλοκόκκινου χρώματος με άνοιγμα πτερύγων 35–40 κλστ., που ζει κοντά στο νερό και ο βιολογικός της κύκλος σχετίζεται άμεσα με φυτά που αναπτύσσονται σε υγρά εδάφη. Προτιμά υγρές τοποθεσίες κοντά σε λίμνες, κανάλια, ρυάκια, ποταμούς και άλλες περιοχές με υγρό έδαφος, σε υψόμετρα από 0–900 μ. Η διάρκεια ζωής του είδους κυμαίνεται από 20 μέχρι 36 ημέρες. Παρατηρείται φυλετικός διμορφισμός, τουλάχιστον όσον αφορά την άνω επιφάνεια των πτερύγων, όπως φαίνεται στις εικόνες. Οι προνύμφες εμφανίζουν τους μήνες Απρίλιο–Μάιο, ενώ τα ενήλικα άτομα αρχίζουν να πετούν κατά τον Ιούλιο. Είναι από τις προτιμώμενες πεταλούδες των συλλεκτών, γεγονός που αποτελεί σημαντική απειλή για το είδος. Άλλοι κίνδυνοι που απειλούν τους πληθυσμούς της σχετίζονται κυρίως με την κατάσταση διατήρησης των βιοτόπων στους οποίους απαντά. Λόγω της άμεσης σχέσης με το γλυκό νερό, το είδος και ο βιότοπος του υφίστανται όλες τις επιπτώσεις της κακής διαχείρισης του νερού, όπως ρύπανση, υπεράνληση, αποστράγγιση, αποξήρανση κ.ά., γι' αυτό και το είδος ήδη έχει εξαφανιστεί από πολλές περιοχές της Ευρώπης. Εκτιμάται ότι, λόγω της παράνομης συλλογής ατόμων και της καταστροφής των ενδιαιτημάτων της, μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια οι πληθυσμοί του είδους θα έχουν υποστεί μείωση μεγαλύτερη του 30%.

Δενδροβάτραχος

Hyla arborea

Άλλες ονομασίες: Αμπελοβατράχι, Δενδροβατραχάκι
Ενδιαίτημα: Λίμνες, υγρολίβαδα, καλαμιώνες
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Εύβοια, Κρήτη, νησιά Ιονίου και Αιγαίου

Κόκκινο βιβλίο:	LC
92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα):	IV
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	B
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Τελικό μήκος έως και 5 εκ., συνήθως μικρότερο. Αναγνωρίζεται από το έντονο πράσινο χρώμα του και την καφέ λωρίδα κατά μήκος των πλευρών, η οποία ξεκινά από το ρουθούνι και καταλήγει στα πίσω πόδια. Τα δάχτυλά του φέρουν βεντούζες που το βοηθούν να αναρριχάται σε θάμνους και καλάμια. Προτιμά υγρές περιοχές με πυκνή βλάστηση. Συναντάται από το επίπεδο της θάλασσας έως και σε μεγάλα υψόμετρα. Κυρίως νυκτόβιος βάτραχος που σπάνια δραστηριοποιείται και την ημέρα. Νωρίς την άνοιξη τα θηλυκά γεννούν έως και περισσότερα από 1.500 αυγά σε αρκετές συστάδες που περιέχουν από μερικά έως και 60 αυγά η κάθε μία. Οι εκκρίσεις του δέρματός του εμφανίζουν ελαφρά τοξικότητα και μπορούν να αποτρέψουν ορισμένους θηρευτές. Οι εκκρίσεις αυτές είναι ακίνδυνες για τον άνθρωπο, μπορούν όμως να προκαλέσουν ερεθισμό σε επαφή με τα μάτια.

Βαλτοχελώνα

Emys orbicularis

Άλλες ονομασίες: Στικτή Νεροχελώνα, Στικτόλαιμη Νεροχελώνα

Ενδιαιτήμα: Ποτάμια, κανάλια, λίμνες, βάλτοι

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Εύβοια, Ιόνια νησιά, Σαμοθράκη, Λήμνος, Λέσβος, Σάμος, Κως

Κόκκινο βιβλίο: NT

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): II

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): B

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Μήκος χελύου (καβουκιού) μέχρι και 30 εκ., συνήθως όμως δεν ξεπερνά τα 20 εκ. Τα θηλυκά είναι μεγαλύτερα από τα αρσενικά, με πιο στρογγυλεμένο και υπερυψωμένο χέλυο. Τα αρσενικά φέρουν αισθητά μεγαλύτερα νύχια και ουρά. Αναγνωρίζεται από το σκούρο λαδί, έως μαύρο χρώμα και τα κίτρινα διάσπαρτα στίγματα. Προτιμά στάσιμα νερά με υδρόβια βλάστηση, συνήθως βάλτους και κανάλια. Νηροπαλή χελώνα που βουτά αμέσως στο νερό, μόλις αισθανθεί κίνδυνο. Τρέφεται κυρίως με ασπόνδυλα, αλλά και με ψάρια, αμφίβια, μικρά φίδια, πτώματα και φυτά. Ζευγαρώνει την άνοιξη και τα θηλυκά γεννούν 3–18 αυγά σε τρύπες που σκάβουν σε μαλακό χώμα, τα οποία εκκολάπτονται μετά από 2–4 μήνες. Τα αρσενικά ωριμάζουν σεξουαλικά κατά το 6^ο με 13^ο έτος της ηλικίας τους, ενώ τα θηλυκά κατά το 18^ο με 20^ο έτος. Απειλείται λόγω της υποβάθμισης του βιοτόπου της. Αυστηρά προστατευόμενο είδος.

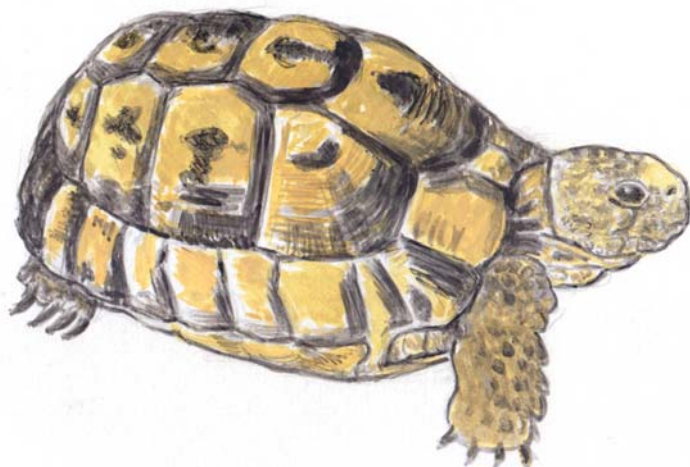
Ελληνική χελώνα

Testudo graeca

Άλλες ονομασίες: Γραικοχελώνα
Ενδιαίτημα: Σύνολο χερσαίας έκτασης
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Β. Ελλάδα και νησιά
Ανατ. Αιγαίου

Κόκκινο βιβλίο:	LC
92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα):	II
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	B
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

Μήκος χελύου (καβουκιού) μέχρι και 30 εκ., σπάνια περισσότερο. Τα θηλυκά είναι συνήθως μεγαλύτερα από τα αρσενικά. Το χέλυο έχει σχετική ποικιλία σε χρωματισμούς και σχήμα. Αναγνωρίζεται από τις φαρδιές πλάκες της κεντρικής σειράς κατά μήκος του χελύου και από το φύμα που φέρει σε κάθε μηρό. Σχεδόν πάντα η υπερουραία πλάκα είναι μονή. Τρέφεται κυρίως με ποώδη φυτά, αλλά και με μύκητες και ασπόνδυλα. Τα θηλυκά γεννούν 1–12 αυγά σε τρύπες που σκάβουν σε μαλακό χώμα, τα οποία εκκολάπτονται μετά από 2,5 μήνες περίπου. Τα αρσενικά ωριμάζουν σεξουαλικά κατά το 7^ο με 8^ο έτος της ηλικίας τους, ενώ τα θηλυκά κατά το 9^ο με 10^ο έτος. Μπορεί να ζήσει πάνω από πενήντα χρόνια. Απειλείται από την υποβάθμιση των οικοτόπων, την παράνομη αιχμαλωσία και το λαθρεμπόριο, τους αυτοκινητόδρομους και τις πυρκαγιές.

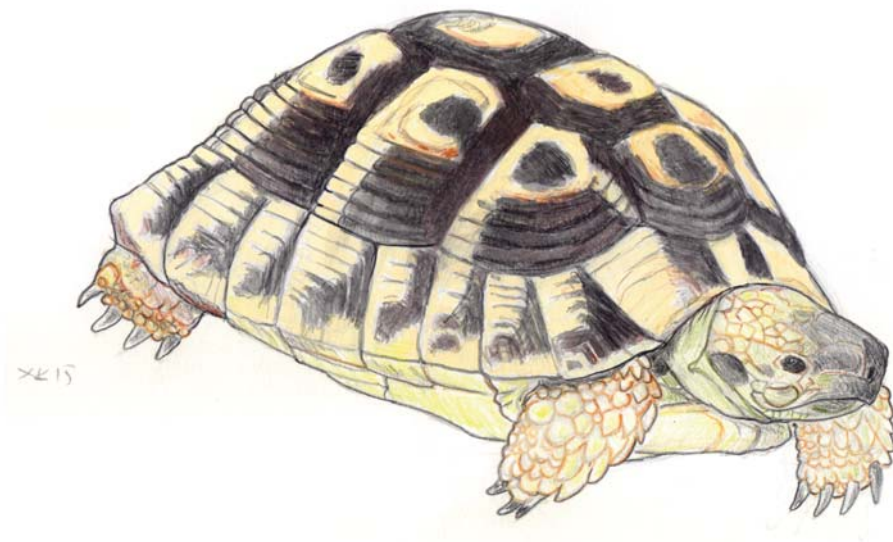
Μεσογειακή χελώνα

Testudo hermanni

Άλλες ονομασίες: Οнуχοχελώνα
Ενδιαίτημα: Σύνολο χερσαίας έκτασης
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα,
Πελοπόννησος, Εύβοια, Ιόνια νησιά

Κόκκινο βιβλίο:	VU
92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα):	II
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	B
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	II

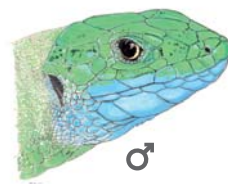

Μέγιστο μήκος χελύου (καβουκιού) 20–25 εκ., σπάνια περισσότερο. Τα θηλυκά είναι συνήθως μεγαλύτερα από τα αρσενικά σε τελικό μέγεθος. Ποικίλει σε χρωματισμούς χελύου αλλά και σε σχήμα. Αναγνωρίζεται από τις στενές πλάκες τις κεντρικής σειράς κατά μήκος του χελύου και την κεράτινη απόφυση στην άκρη της ουράς, όμοιας με νύχι. Συνήθως έχει διπλή υπερουραία πλάκα. Τρέφεται κυρίως με ποώδη φυτά, μανιτάρια και ασπόνδυλα. Τα θηλυκά γεννούν 2–12 αυγά σε τρύπες που σκάβουν σε μαλακό χώμα τα οποία εκκολάπτονται μετά από 2,5 μήνες περίπου. Τα αρσενικά ωριμάζουν σεξουαλικά κατά το 8°–12° έτος της ηλικίας τους, ενώ τα θηλυκά κατά το 11°–13° έτος. Το προσδόκιμο ζωής του είδους μπορεί να φτάσει μέχρι και πενήντα χρόνια. Απειλείται από την υποβάθμιση των οικοτόπων, την παράνομη αιχμαλωσία και το λαθρεμπόριο, τους αυτοκινητόδρομους και τις πυρκαγιές.

Πρασινόσαυρα

Lacerta viridis

Άλλες ονομασίες: Σμαραγδόσαυρα, Γουστέρα, Πρασινογουστέρα

Ενδιαίτημα: Σύνολο χερσαίας έκτασης

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα, Εύβοια, Θάσος, Σαμοθράκη, Κέρκυρα, Παξοί, Σκιάθος, Σκύρος

Κόκκινο βιβλίο: LC

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): IV

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): B

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Μήκος σώματος έως και 13 εκ., με ουρά διπλάσια του σώματος ή και περισσότερο. Αναγνωρίζεται από το έντονο πράσινο χρώμα και το μεγάλο μέγεθος. Τα αρσενικά αποκτούν έντονο μπλε χρώμα στην περιοχή του λαιμού και της κάτω γνάθου, ενώ τα θηλυκά σε εκείνη την περιοχή έχουν συνήθως λευκό χρώμα και κοκκινωπές πλευρές κεφαλιού. Τα θηλυκά και τα ανήλικα άτομα μπορούν να έχουν και άλλα άτονα χρώματα όπως καφέ, με ή χωρίς στίγματα, και παρουσία ή απουσία δύο φωτεινών λωρίδων κατά μήκος της ράχης. Απαντά σε ποικίλα ενδιαίτηματα έως και 2.200 μ. υψόμετρο. Πολύ ευκίνητη και κυρίως εδαφόβια σαύρα. Τρέφεται κυρίως με αρθρόποδα και σκουλήκια, αλλά και με μικρότερα από αυτήν σπονδυλωτά. Ζευγαρώνει την άνοιξη και τα θηλυκά γεννούν 5–23 αυγά τέλη της άνοιξης ή αρχές καλοκαιριού, τα οποία εκκολάπτονται μετά από περίπου ένα μήνα.

Νερόφιδο

Natrix natrix

Άλλες ονομασίες: Νεροφίδα

Ενδιαίτημα: Σύνολο χερσαίας έκτασης, ποτάμια, κανάλια, λίμνες

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Εύβοια, νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου

Κόκκινο βιβλίο:	LC
92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα):	–
Π.Δ. 67/81 (πίνακας):	B
Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα):	III

Μη δηλητηριώδες. Ολικό μήκος συνήθως έως 100 εκ., σπάνια μεγαλύτερο. Ποικίλει σε χρωματισμούς και μοτίβα. Ο τυπικός χρωματισμός είναι λαδί με μαύρες κηλίδες κατά μήκος, πλευρικά και ραχιαία. Στην περιοχή του λαιμού σχηματίζεται «κολάρο» μαύρου και κίτρινου χρώματος. Οι άνω χειλικές φολίδες σχηματίζουν κάθετες μπάρες. Κόρη ματιών στρογγυλή. Συχνά φέρει δύο φωτεινές λωρίδες κατά μήκος του σώματος ενώ μπορεί να παρατηρηθούν και εντελώς μαύρα άτομα. Στην κοιλιά σχηματίζονται μαύρες και άσπρες εναλλασσόμενες λωρίδες. Προσιμά υγρότοπους κάθε είδους, αλλά δραστηριοποιείται και εκτός νερού. Κολυμπά επιδέξια, ενώ μπορεί να μείνει αρκετά λεπτά κάτω από το νερό. Τρέφεται κυρίως με αμφίβια και ψάρια. Ζευγαρώνει την άνοιξη και τα θηλυκά εναποθέτουν από 2 έως και 100 αυγά, τα οποία εκκολάπτονται μέχρι και δύο μήνες μετά. Αν συλληφθεί, εκκρίνει δύσσομο υγρό από αδένες της κλοάκης και συχνά προσποιείται το νεκρό. Εντελώς ακίνδυνο φίδι.

Λαφιιάτης

Elaphe quatuorlineata

Άλλες ονομασίες: Λαφιίτης, Λαφιιάς, Ελαφιίτης, Τετράγραμμος

Ενδιαίτημα: Σύνολο χερσαίας έκτασης

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Εύβοια, νησιά Ιονίου και δυτικά νησιά Αιγαίου

Κόκκινο βιβλίο: LC

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): II

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): B

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

νεαρό

Μη δηλητηριώδες. Ολικό μήκος έως 180 εκ., σπάνια περισσότερο. Αναγνωρίζεται από το καφέ χρώμα του και τις τέσσερις μαύρες γραμμές κατά μήκος του σώματός του. Οι κόρες των ματιών του είναι στρογγυλές, ενώ στο κεφάλι φέρει μεγάλες διακριτές φολίδες. Μία σκούρα γραμμή ξεκινά από κάθε μάτι και καταλήγει στην αρχή του στοματικού ανοίγματος. Τα νεαρά άτομα έχουν ανοιχτό γκριζο χρώμα με μαύρες ή σκούρες καφέ κηλίδες κατά μήκος του σώματος και όχι γραμμές. Απαντά σε ποικίλα ενδιαιτημάτων, σε υψόμετρα έως και 1.400 μ. Κυνηγά στο έδαφος, πάνω σε δέντρα και θάμνους. Κολυμπά επιδέξια. Τρέφεται με μικρά θηλαστικά, πτηνά, σαύρες, αμφίβια και αυγά. Ζευγαρώνει την άνοιξη και τα θηλυκά γεννούν 3–18 αυγά και τα εκκολαπτόμενα φίδια έχουν μήκος έως και 40 εκ. Πρόκειται για εντελώς ακίνδυνο και αυστηρώς προστατευόμενο φίδι.

Οχιά

Vipera ammodytes

Άλλες ονομασίες: Έχιδνα, Κερασφόρος Οχιά, Όχεντρα

Ενδιαίτημα: Σύνολο χερσαίας έκτασης

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Ηπειρωτική Ελλάδα,

Πελοπόννησος, Εύβοια, Ιόνια νησιά και δυτικά νησιά

Αιγαίου

Κόκκινο βιβλίο: LC

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): IV

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II

Δηλητηριώδες φίδι. Ολικό μήκος έως 90 εκ., συνήθως λιγότερο, σπάνια περισσότερο. Αναγνωρίζεται από το γκριζο χρώμα, το καφέ ή μαύρο ζιγκ-ζακ κατά μήκος ραχιαία και το κοντόχοντρο σώμα με τη μικρή ουρά που στενεύει απότομα. Κεφάλι έντονα φαρδύ σε σχέση με το λαιμό. Στην άκρη του ρύγχους σχηματίζεται απόφυση από φολίδες σε μορφή μικρού κεράτου. Κόρη ματιού κατακόρυφη την ημέρα, η οποία ανοίγει σε συνθήκες χαμηλού φωτισμού για να δεχθεί περισσότερο φως. Θαμπό δέρμα (ματ) λόγω των τραχιών φολίδων, σε αντίθεση με το γυαλιστερό δέρμα των ακίνδυνων φιδιών. Τα ενδιαπτήματά της ποικίλουν. Ζευγαρώνει τέλη της άνοιξης και τα θηλυκά γεννούν 4–20 νεογνά (ωοζωοτόκο είδος) στο τέλος Αυγούστου. Τρέφεται κυρίως με μικρά θηλαστικά αλλά και μικρά πουλιά, αμφίβια, σαύρες και ασπόνδυλα. Αν νιώσει απειλή κουλουριάζεται σε στάση άμυνας και συρίζει. Θα δαγκώσει αν πατηθεί ή πιαστεί. Το δηλητηριώδες δάγκωμά της χρήζει ιατρικής αντιμετώπισης.

Ζαχαριάς

Aphanius fasciatus

Άλλες ονομασίες: Ζαμπαρόλα, Γούργος

Ενδιαιτήμα: Παράκτια νερά, υφάλμυρα συστήματα, εκβολές ποταμών

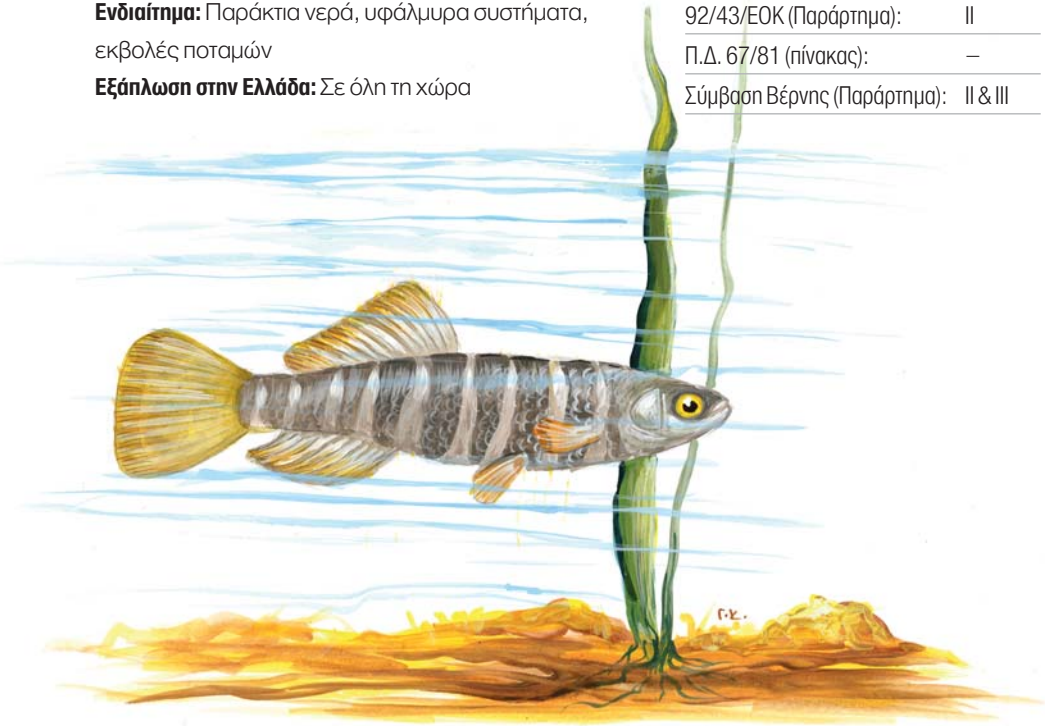
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: LC

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): II

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): II & III

Μικρό ψάρι (τυπικό μέγεθος τα 5–5,5 εκ.) με ατρακτοειδές σώμα, το οποίο χαρακτηρίζεται από την παρουσία δοντιών στις γνάθους, μεγάλα λέπια και στρογγυλεμένα πτερύγια. Διαφοροποιείται από άλλα είδη του γένους από τα εξής χαρακτηριστικά: τα αρσενικά έχουν ελαφρώς κίτρινο προς κίτρινο–πορτοκαλί ουραίο πτερύγιο, 8–15 γραμμές σκούρες μπλε με γκρι και τα θηλυκά έχουν 11–17 γραμμές στο πλάι, μικρές σκούρες καφέ και 14–15 γραμμές στο θωρακικό πτερύγιο.

Λιμνοθαλάσσιο είδος, που αντέχει σε μεγάλες διακυμάνσεις αλατότητας και θερμοκρασίας, ο ζαχαριάς εμφανίζεται σε παράκτιες λιμνοθάλασσες και σε υψηλής αλατότητας ρηχό στάσιμο έως γλυκό νερό με ελαφριά ροή, όπου η υδρόβια βλάστηση του εξασφαλίζει κάλυψη και τροφή. Είναι βραχύβιο είδος που κατοικεί σε κοιλόπτες νερού, κανάλια, τάφρους και βάλτους. Τρέφεται με ασπόνδυλα και φυτά. Αποθέτει τα αυγά του σε πυθμένα με βλάστηση από τον Απρίλιο έως το Σεπτέμβριο.

Αποτελεί ενδημικό είδος της Μεσογείου και απειλείται από την καταστροφή των ενδιαιτημάτων του και την εισαγωγή ξενικών ειδών. Είναι είδος χωρίς εμπορική ή αλιευτική αξία.

Γουλιανός

Silurus glanis

Άλλες ονομασίες: Γατόψαρο

Ενδιαίτημα: Ποτάμια

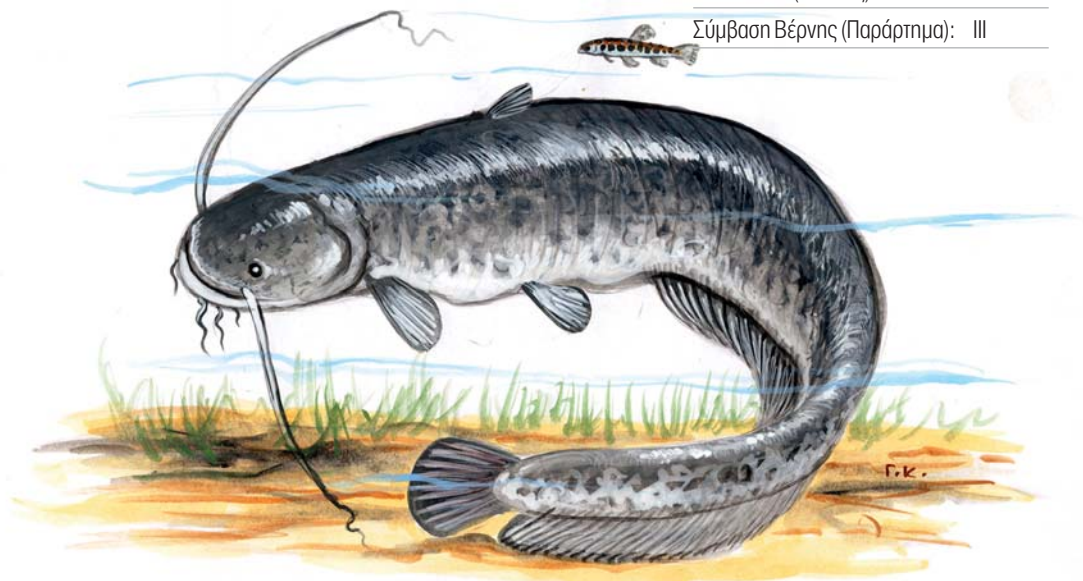
Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: LC

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): III

Εντυπωσιακά μεγαλόσωμο ψάρι με πλατύ κεφάλι. Έχει έξι μουστάκια, δυο μεγάλα στην πάνω σιαγόνα, που φτάνουν το 1/4 του μήκους του σώματος του, και τέσσερα μικρά στην κάτω. Δέρμα χωρίς λέπια και κολλώδες με λιπαρή υφή. Ράχη λαδί ή καφετιά, με περισσότερες ή λιγότερες ραβδώσεις πιο ανοιχτές ή κρεμ στην κοιλιά και κίτρινα στίγματα στα πλευρά.

Είναι ξενικό (αλλόχθονο) αρπακτικό ψάρι. Καταδιώκει και καταβροχθίζει κάθε είδος υδρόβιου ζώου, χωρίς να περιφρονεί και τα πτώματα τους. Θεωρείται ο γίγαντας των ψαριών του γλυκού νερού, και το πιο δυνατό ψάρι του γλυκού νερού. Γεννά σε βυθούς με υδρόβια βλάστηση. Τα μουστάκια του έχουν εξαιρετικές αισθητήριες ιδιότητες. Τους ψυχρούς μήνες ο γουλιανός είναι κρυμμένος μέσα στη λάσπη και με τα δυο μεγάλα του μουστάκια αντιλαμβάνεται την παρουσία της λείας του, που περνά μπροστά του και την καταβροχθίζει. Είναι μακρόβιο ψάρι, ζει δεκάδες χρόνια! Ο γουλιανός είναι ψάρι με μεγάλη εμπορική σημασία στην Κεντρική Ευρώπη. Εκτός από το κρέας του που είναι πολύ νόστιμο –ιδιαίτερα των νεαρών ψαριών–, τα αυγά του χρησιμοποιούνται για την παρασκευή χαβιαριού αυτούσιου ή για ανάμιξη με άλλα είδη, και η νηκτική του κύστη (όργανο των ψαριών που μοιάζει με ασκό, γεμάτο αέρια, το οποίο βοηθάει τα ψάρια να ρυθμίζουν την πλευστότητα τους) χρησιμοποιείται για την παρασκευή καλής ποιότητας ιχθυόκολλας.

Γριβάδι

Cyprinus carpio

Άλλες ονομασίες: Κυπρίνος

Ενδιαίτημα: Ποτάμια

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Σε όλη τη χώρα

Κόκκινο βιβλίο: LC

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): –

Ξενικό (αλλόχθονο) κυπρινοειδές της περιοχής με λιπαρή σάρκα. Διακρίνεται από τα μεγάλα του λέπια, το συμπιεσμένο πλευρικό και ψηλό σώμα, αλλά και από το χαμηλά τοποθετημένο κεφάλι, ενώ έχει δυο ζεύγη «μουστάκια» στη γωνία του στόματός του. Το χρώμα του ποικίλει από άτομο σε άτομο από το ασημί ως το χάλκινο. Το μήκος του κυμαίνεται από τα 40 έως τα 110 εκ. Μακρόβιο ψάρι, ζει στον πυθμένα του ποταμού και περισσότερο σε στάσιμα νερά, λίγο ή πολύ βαθιά, οπωσδήποτε, όμως, πλούσια σε βλάστηση. Του αρέσουν τα ζεστά νερά, όπου μετακινείται με μικρή ταχύτητα, ψάχνοντας για τροφή στο βυθό ή πιο σπάνια στο μέσο της υδάτινης στήλης ή στην επιφάνεια.

Ο κυπρίνος για αιώνες αποτέλεσε σημαντική τροφή για τον άνθρωπο, καθώς και δημοφιλές διακοσμητικό ψάρι, έτσι εισήχθη σε διάφορα μέρη (από την Ασία και την Ανατολική Ευρώπη), με ανάμεικτα αποτελέσματα. Ο πληθυσμός των γριβαδιών στο φυσικό τους περιβάλλον θεωρείται πως απειλείται με εξαφάνιση, αν και έχουν αναπτυχθεί ιχθυοκαλλιέργειες του είδους σε διάφορα υδάτινα περιβάλλοντα παγκοσμίως. Είναι παμφάγο ψάρι και θεωρείται ιδιαίτερα επιθετικό και αδηφάγο. Αποτελεί το πιο σημαντικό από οικονομικής άποψης είδος του γλυκού νερού.

Χρυσοβελονίτσα

Sabanejewia balcanica

Ενδιαίτημα: Ποτάμια, ρυάκια με γλυκό νερό

Εξάπλωση στην Ελλάδα: Β. Ελλάδα έως τον Πηνειό

Κόκκινο βιβλίο: LC

92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα): –

Π.Δ. 67/81 (πίνακας): –

Σύμβαση Βέρνης (Παράρτημα): –

Παρουσία μιας μεσοπλευρίας σειράς 10–17 (σπάνια 8–9) σκοτεινών κηλίδων κατά μήκος του σώματος του. Το μέγεθος του κυμαίνεται στα 8 έως 14 εκ. το μέγιστο. Έχει έξι μουστάκια γύρω από το στόμα και ένα διπλό αγκάθι κάτω από κάθε μάτι. Το κεφάλι είναι πιεσμένο στα πλάγια, διαθέτει λέπια μικροσκοπικά κατά μήκος της πλευρικής γραμμής. Συναντάται μόνο στις άνω και μέσες περιοχές σε λεκάνες ποταμών που εκβάλλουν στο Αιγαίο. Αναπαράγεται Μάιο με Ιούλιο και αποθέτει τα αυγά του ανάμεσα σε φυτά, χαλίκια και πέτρες σε ρέοντα νερά – ειδικά στις άνω περιοχές ρυακίων και ποταμών. Κατά τη διάρκεια της μέρας παραμένει κρυμμένο στα χαλίκια και τις πέτρες και το σούρουπο βγαίνει για να ψάξει την τροφή του που περιλαμβάνει μακροασπόνδυλα του βυθού, όπως γαστερόποδα, σκουλήκια, προνύμφες από υδρόβια σκαθάρια και λιβελούλες κ.ά.

Ζει σε ορεινά ρέματα με καθαρό νερό που στο πυθμένα τους αποτελούνται από άμμο ή λεπτό χαλίκι με μέτρια ροή νερού, λίγα φυτά και βάθος νερού μέχρι 1,5 μ. Επίσης, παρατηρείται σε μεγάλους ποταμούς, πάντα σε γλυκό νερό. Στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού έχει παρατηρηθεί στον ποταμό Λουδία. Ο πληθυσμός της χρυσοβελονίτσας απειλείται τοπικά από τις μεταβολές και την καταστροφή του ενδιαίτημάς της. Είναι είδος χωρίς εμπορική ή αλιευτική αξία.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ: Δέσποινα Μίγκλη

ΠΟΥΛΙΑ: Λαυρέντης Σιδηρόπουλος

ΦΥΤΑ: Αναστασία Στεφανάκη

ΕΡΠΕΤΑ-ΑΜΦΙΒΙΑ: Ηλίας Στραχίνης

ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ: Χριστίνα Κονταξή

ΨΑΡΙΑ: Χριστίνα Κονταξή

ΣΧΕΔΙΑ ΕΙΔΩΝ

Γιάννης Κοτζαπαναγιώτης, Χάρης Κουρουζίδης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗΣ

Λυδία Αλβανού, Στέλλα Βαρελιτζίδου, Εύα Κατράνα, Χριστίνα Κονταξή, Λία Παπαδράγκα

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

POLYPTYCHON

www.polyptychon.gr

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013

**Στήριξη της λειτουργίας του φορέα διαχείρισης Δέλτα
Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα με σκοπό τη διαχείριση της περιοχής ευθύνης του**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Ενδιάμεση
Διαχειριστική
Αρχή

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης